

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Analýza ziskovosti bankovního sektoru v České republice a na Slovensku

Analysis of the profitability of the banking sector in the Czech Republic and Slovakia

Student:

Bc. Petra Sittová

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Pavla Vodová, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Petra Sittová**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T010 Finance

Specializace: 00 Finance

Téma: **Analýza ziskovosti bankovního sektoru v České republice a na Slovensku**
Analysis of the Profitability of the Banking Sector in the Czech Republic and Slovakia

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Charakteristika bankovního sektoru České republiky a na Slovensku
  3. Hodnocení ziskovosti bankovního sektoru
  4. Analýza a zhodnocení ziskovosti obou bankovních sektorů
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta a kol. *Řízení obchodních bank – vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-7179-381-7.

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

REVENDA, Zdeněk a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavla Vodová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 20. dubna 2012

.....

Petra Sittová

Děkuji Ing. Pavle Vodové, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za odbornou pomoc, připomínky, konzultace a cenné rady.

Obsah

1	Úvod	4
2	Charakteristika bankovního sektoru	5
2.1	Bankovní systém.....	5
2.2	Centrální banka	6
2.2.1	Nezávislost centrální banky	7
2.3	Charakteristika bankovního sektoru v České republice.....	8
2.3.1	Vymezení bankovního sektoru v ČR.....	9
2.3.2	Historie a současný vývoj českého bankovníctví	10
2.3.3	Česká národní banka.....	12
2.3.4	Legislativní rámec	14
2.3.5	Makroekonomické vlivy.....	14
2.4	Charakteristika bankovního sektoru na Slovensku	16
2.4.1	Vymezení bankovního sektoru na Slovensku.....	17
2.4.2	Historie a současný vývoj slovenského bankovníctví	17
2.4.3	Slovenská národní banka	17
2.4.4	Vstup Slovenska do Evropské měnové unie.....	19
2.4.5	Legislativní rámec	20
2.4.6	Makroekonomické vlivy.....	21
3	Hodnocení ziskovosti bank.....	23
3.1	Vymezení rozvahy, výsledovky.....	23
3.1.1	Vymezení výkazů bankovního sektoru ČR	24
3.1.2	Vymezení výkazů bankovního sektoru Slovenska	28
3.2	Ukazatele ziskovosti včetně pyramidálního rozkladu	30
3.2.1	Ukazatel Rentability vlastního kapitálu (Return on Eguity, ROE)	31
3.2.2	Ukazatel Rentability aktiv (Return on Assets, ROA).....	32
3.2.3	Pyramidový rozklad.....	32
3.3	Analýza odchylek	35
4	Analýza a zhodnocení ziskovosti	38
4.1	Vstupní data	38
4.2	Dekompozice zisku za sledované období	41
4.2.1	Dekompozice zisku 2005/2006	42
4.2.2	Dekompozice zisku 2006/2007	46
4.2.3	Dekompozice zisku 2007/2008	49
4.2.4	Dekompozice zisku 2008/2009	52
4.2.5	Dekompozice zisku 2009/2010	55
4.3	Shrnutí výsledků obou analyzovaných metod	58
5	Závěr.....	62
	Seznam použité literatury	64
	Seznam zkratk a symbolů	66
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Jen velmi mizivé procento populace nemá zřízený účet u některého bankovního domu, rovněž je velmi složité nalézt podnik nebo jinou instituci, jež nemá založený bankovní účet. Je tedy zřejmé, že bankovní domy jsou instituce, které významně ovlivňují ekonomiku daných států. Bankovní sektory jsou hnací silou ekonomického rozvoje a prosperity v jednotlivých zemích nejen Evropy a Ameriky, ale i ostatních států světa.

Ekonomická síla bankovního sektoru se nejčastěji určuje podle dosažené ziskovosti. Bankovní sektory s vysokou ziskovostí propůjčují zemím dobrý kredit, naopak státy, v nichž bankovní sektory dosahují nízké ziskovosti, jsou z pohledu ostatních států považovány za nespolehlivé a poměrně dost rizikové.

Cílem diplomové práce je zjistit, který z analyzovaných bankovních sektorů jako celek vykazuje lepší ziskovost, a dále pak určit, co má na tuto ziskovost největší vliv. Analyzovanými bankovními sektory budou sektory států Česká republika a Slovensko, neboť oba tyto státy prošly stejným historickým vývojem až do nedávna a tak je velmi zajímavé zjištění, který ze států dosahuje v současnosti lepší ziskovosti.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř částí. Druhá kapitola charakterizuje bankovní sektory České republiky a Slovenska, dále pak společnou i samostatnou historii, obě centrální banky a současné makroekonomické vlivy.

Třetí kapitola se zabývá hodnocením ziskovosti bank. Zaměřuje se především na vymezení rozvahy a výkazu zisku a ztráty bankovních sektorů obou států. Tato kapitola současně popisuje ukazatele ziskovosti, především ukazatele rentability aktiv a rentability vlastního kapitálu a v neposlední řadě rovněž i analýzu odchylek.

Ve čtvrté kapitole je ziskovost obou bankovních sektorů hodnocena s využitím pyramidálního rozkladu ukazatele rentability vlastního kapitálu pomocí analýzy odchylek.

2 Charakteristika bankovního sektoru

Společná územní historie obou analyzovaných států zaručuje podobnost bankovního sektoru. Tato kapitola obsahuje teoretické vymezení bankovního sektoru, v odborných literaturách je znám též jako bankovní systém. Součástí této kapitoly je kromě výše uvedeného i vymezení bankovního sektoru států Česká republika a Slovensko, rovněž i popis centrálních bank obou států včetně makroekonomických veličin, jež ovlivňují bankovní sektory a potažmo i celou ekonomiku obou těchto zemí.

2.1 Bankovní systém

Jak uvádí Revenda (2000, s. 118), bankovní systém v zemi tvoří centrální banka a souhrn bank působících v této zemi, jejich vzájemné vztahy a rovněž jejich vztahy k okolí (podnikovému sektoru, domácnostem, státu, zahraničí). Funkce a způsob fungování bankovního systému jsou determinovány zejména existujícím ekonomickým prostředím v dané zemi, ale i tradicí, zapojením země do mezinárodní spolupráce aj. Bankovní systém může být uspořádán na různých principech. Obvykle se bankovní systémy dělí na jednostupňové a dvoustupňové nebo na systémy univerzální a oddělené.

V současnosti jsou bankovní systémy ve vyspělých zemích založeny na dvoustupňovém principu. První stupeň zabezpečují centrální banky, které představují makroekonomickou funkci ve státě. Za hlavní cíl centrální banky se obvykle považuje zabezpečování měnové stability, komerční banky naopak provádějí svou činnost na ziskovém principu. Mikroekonomické funkce jsou v kompetenci obchodních bank.

Dvoustupňové systémy mají ve světě podobu univerzálního nebo odděleného bankovního systému. Toto rozdělení je umožněno legislativou jednotlivých států.

Pro **univerzální bankovní systém** je typické, že bankovní domy nabízejí jak komerční, tak i investiční obchody. Model univerzálního systému umožňuje klientům získat produkty investičního a komerčního bankovníctví na jednom místě, což pro ně představuje úsporu času a nákladů a zároveň i kompletnost informací o produktech a klientech. Výhoda z pohledu banky je především v tom, že má širší nabídku produktů. Tato nabídka umožňuje diverzifikovat portfolio a snižovat riziko banky.

Univerzální bankovní systém se používá v převážné části světa a vyznačuje se vysokým podílem finančního kapitálu oproti oddělenému bankovnímu systému. Tento fakt

podněcuje k častějším kontrolám orgánů dohlížejících na správný průběh hospodářské soutěže.

Oddělený bankovní systém je založen na institucionálním oddělení komerčního a investičního podnikání. Oddělenost spočívá v tom, že některé banky nabízejí služby komerčního bankovníctví a jiné banky zase služby investičního bankovníctví. Přednost tohoto modelu je především v nižším množství kapitálu. Nevýhodou je nižší ekonomická stabilita a především neschopnost poskytovat klientům komplexní nabídku. Tento model je aplikován ve Velké Británii a v USA před 2. světovou válkou.

V současnosti se vyskytuje i **smíšený bankovní systém**, který je kombinací obou předcházejících systémů.

Dle Kašparovské (2010, s. 21-22) je velmi nutné určit, co patří do oblasti komerčních obchodů a co do obchodů investičních. Součástí **komerčního bankovníctví** je poskytování úvěrů klientům a nákup vkladů, zprostředkování prostřednictvím platebního styku. Obchody tohoto typu přinášejí bankám úrokové výnosy a provize, avšak na druhou stranu jsou vázány úrokovými náklady a poplatky. **Investičními obchody** jsou obchody s cennými papíry, obchody s finančními deriváty, poradenská činnost v oblasti investičních obchodů, depotní obchody a akviziční obchody. Příjmy bance plynou z provizí a z výnosů ze změny tržních cen finančních aktiv. Rovněž i tento systém s sebou nese závazky v podobě poplatků.

2.2 Centrální banka

Centrální banka představuje první stupeň bankovního systému, která je emisním monopolem s instrumenty pro provádění měnové politiky. Centrální banka se odlišuje od komerčních nejen svými principy, ale i činnostmi. Ústřední banka státu není založena za účelem dosažení zisku. Jejím hlavním principem je splňovat makroekonomické cíle, tedy pečovat o měnový vývoj. Měnovým cílem je myšleno zajištění stability cenové hladiny a stability měny. V řadě zemí je kromě těchto dvou zmiňovaných cílů za hlavní měnový cíl považována i podpora ekonomického růstu země.

Dle Kašparovské (2010, s. 20) jsou funkcemi centrální banky především:

- emise hotovostních peněz, centrální banka má emisní monopol,
- realizace měnové politiky, prostřednictvím ovlivňování peněžní nabídky v ekonomice,
- banka bank, kdy poskytuje úvěry a depozita komerčním bankám,

- banka státu, která vede účty státním institucím,
- zástupce státu v mezinárodních měnových institucích.

Pro splnění výše stanovených cílů centrální banky využívají následující nástroje:

- diskontní operace,
- operace s cennými papíry na peněžním trhu,
- povinné minimální rezervy,
- úvěry poskytované obchodním bankám.

Centrální banky, které jsou i orgánem dohledu nad bankovním sektorem, se starají o správné fungování druhého stupě, a to si zajišťují prostřednictvím vydávání licenčních podmínek, pravidel činnosti bankovních domů, dohledu nad činností obchodních bank.

Centrální banky prošly dlouhým historickým vývojem. První centrální banky vznikly z důvodů potřeb panovníků a zajišťovaly vedení účtu panovníka a úvěrování schodku státní pokladny. Centrální banky v dnešní podobě začaly působit zhruba od poloviny 19. století, v některých zemích se však založení centrální banky datuje až do doby po 2. světové válce.

Dle Revendy (2011, s. 318) je i v současnosti v některých zemích světa, např. Honkong, Brunej, Saudská Arábie aj., neexistují centrální banky. Činnost centrální banky zabezpečuje jiná instituce na principu tzv. měnové rady, kdy emise domácí měny a měnová politika jako jedny ze základních činností centrálních bank jsou plně závislé na přílivu či odlivu zahraničních měn.

2.2.1 Nezávislost centrální banky

Nezávislost centrální banky na vládě je považována za nejdůležitější. Tato všeobecně přejímaná myšlenka, kterou lze najít v řadě odborných publikací, je jasná, avšak méně jasné je, kdo s tou myšlenkou přišel a na jakých základech je tato myšlenka postavena.

Dle Revenady (2011, s. 353) je výchozí myšlenkou úvah teze, kterou jako první začal prosazovat Milton Friedman, jež se domníval, že inflace je výlučně peněžním fenoménem. Pomocí regulace množství peněz v oběhu lze výrazně ovlivňovat míru inflace v ekonomice a právě centrální banky jsou v tržních ekonomikách pověřené touto činností. Nezávislost těchto bank je pak jedním ze základních faktorů determinujících úspěšnost měnové politiky.

2.3 Charakteristika bankovního sektoru v České republice

Bankovní systém České republiky je tvořen poměrně rozsáhlou základnou bank a bankovních domů. Každá banka musí mít **vlastnit licenci**, na jejímž základě může přijímat vklady od veřejnosti a poskytovat úvěry, v širším smyslu pak vykonávat bankovní operace a služby. Povolení vydává ČNB na základě splnění požadavků o udělení licenci. Subjekt, který chce na území ČR působit jako banka, musí být **právníká osoba se sídlem v České republice** a musí mít na **základní kapitál ve výši 500 mil. Kč**, tvořený peněžitým vkladem. Banka má formu akciové společnosti. Všechny tyto právní kroky vycházejí ze zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Z celkového počtu 71 ekonomických subjektů působících na našem trhu s různými mírami zastoupení mají nejdůležitější postavení banky a pobočky zahraničních. V příloze č. 1 je uveden celkový přehled bank a poboček zahraničních bank nacházející se na území českého státu.

Dle Sekerky (2005, s. 42) činila v roce 1994 částka základního jmění bank 300 mil. Kč, a již o dva roky později byla zvýšena na částku 500 mil. Kč, jež přetrvává až do současnosti. Zvýšením částky základního jmění došlo k omezení vstupu nových subjektů do bankovního sektoru, dále pak společně s úpravou legislativy způsobila tato změna snížený růst bilanční sumy, zpomalení růstu vkladů a přílivu zahraničního kapitálu.

Aby byla udělena licence, musí být splněny podmínky pro její udělení. Těmito podmínkami jsou odborná způsobilost, morální bezúhonnost, odpovídající prostory, funkční účetní a kontrolní systém, vypracovaný obchodní a finanční plán, zcela průkazný a nezávadný původ kapitálu (Kašparovská, 2010, s. 10).

Banky se sídlem v členských zemích EU mohou v ČR podnikat na základě jednotné bankovní licence. Princip jednotné bankovní licence spočívá v tom, že zahraniční banky mohou zahájit podnikání na území ČR bez licence ČNB, a to v případě, že mají udělenou licenci v zemi sídla banky.

Dle Kašparovské (2010, s. 20) je bankovní systém v našem státě označován jako **modelově univerzální rozdělen na dvě úrovně** – centrální banku (ČNB) a obchodní banky. Značné zastoupení v obchodních bankách mají významné zahraniční instituce. Kromě velkého počtu poboček zahraničních bank se v bankovním sektoru vyskytují i specializované stavební spořitelny, hypoteční banky, ČMZRB, Česká exportní banka a

v neposlední řadě i stále více se objevující družstevní záložny (k jejich velkému rozmachu došlo především po roce 2000).

Všechny tyto specializované banky mají jen omezený okruh svých činností. Posláním **Českomoravské záruční a rozvojové banky**, která byla založena v lednu 1992, je podpora malých a středních podniků. V rámci své činnosti využívá především cenově zvýhodněné záruky za úvěry poskytované komerčními bankami a zároveň je zprostředkovatelem řady státních programů na podporu malého a středního podnikání. **Česká exportní banka** byla založena v roce 1994, ale svoji činnost zahájila až v roce 1995. Základním posláním této banky je podpora vývozu prostřednictvím poskytování státem zvýhodněného financování. „**Konsolidační banka** byla založena v roce 1991 ministerstvem financí ČSFR jako státní peněžní ústav za účelem odstranění problémů bankovního sektoru způsobených předchozím politickým režimem, tzn. především převzetím dluhových závazků komerčních bank. Za vypořádání těchto závazků zodpovídal stát“ (Revenda, 2000, s. 120). Později došlo ke změně Konsolidační banky na Českou konsolidační agenturu a společně se změnou jména přestala plnit funkci banky.

Přítomnost poboček zahraničních bank poukazuje na to, že bankovní systém v České republice je **vysoce otevřený** přílivu zahraničního kapitálu.

Pro ČR je typický **pobočkový systém**, který je charakteristický vysokým počtem poboček jednotlivých bank.

Z důvodu dominantního postavení zahraničního kapitálu se českými bankami rozumí banky, které mají sídlo na území České republiky. Jejich kapitál však nemusí pocházet z finančních zdrojů naší republiky.

2.3.1 Vymezení bankovního sektoru v ČR

Kritérií k vymezení bankovního sektoru je mnoho. V této diplomové práci bude bankovní sektor ČR a potažmo pak i Slovenska vymezen podle počtu bank a jejich struktury. V následující tabulce č. 2.1 je uveden počet a struktura bank v ČR.

Tabulka 2.1.: Počet a struktura bank v ČR

Rok			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Banky celkem			36	37	37	37	39	41	44
Struktura bank podle vlastnictví									
v tom	banky s rozhodující českou účastí	celkem	9	9	8	7	7	8	8
		banky se státní účastí	2	2	2	2	2	2	2
		banky s rozhodující českou účastí	7	7	6	5	5	6	6
	banky s rozhodující zahraniční účastí	celkem	27	28	29	30	32	33	36
		banky s rozhodující zahraniční účastí	15	15	15	14	14	14	15
		pobočky zahraničních bank	12	13	14	16	18	19	21

Zdroj: Tabulka převzata z ČNB, vlastní zpracování

Z dané tabulky vyplývá, že počet bank se za sledované období navýšil. Tento nárůst způsobil především růst poboček zahraničních bank. Zároveň je z dané tabulky zřejmé, že na území ČR převládají banky s rozhodující zahraniční účastí.

2.3.2 Historie a současný vývoj českého bankovníctví

Dle Mervarta (1998, s. 35) se traduje počátek bankovníctví v českých zemích do počátku 19. století. V roce 1824 byla v Praze založena Česká spořitelna. Rozvoj bankovníctví byl z pohledu ostatních evropských států v tomto období opožděn. Na počátku 20. století se situace změnila a bankovní sektor se začal dobře relativně úspěšně vyvíjet. V roce 1918 byla zřízena centrální banka s názvem Národní banka Československá. Léta po krizi znamenala výrazné omezení bankovních domů, kdy zhruba ze čtyřstovky bylo v české zemi v roce 1938 už jen 120 bankovních domů po české zemi. V tomto období byla nejvýznamnější Živnobanka.

V období okupace se radikálně snížil počet bankovních domů a navíc správa těchto domů včetně kapitálů byla předána do rukou Němců. V roce 1950 Národní banku Československou nahradila Státní banka československá, která na rozdíl od své předchůdkyně pozbyla svoji nezávislost a byla plně závislá na kompetenci vlády. (Polouček, 2006, s. 40). V letech normalizace působily na trhu specializované banky. Změna nastala až v roce 1990, kdy na popud nově vzniklého zákona vznikla Státní banka československá (viz. zákon č. 130/1989 Sb.) a banky se spořitelnami (řeší zákon č. 158/1989 Sb.). Tyto dva zákony odstartovaly existenci dvoustupňového systému českého bankovního sektoru. To přilákalo pozornost zahraničních investorů a začal první nárůst počtu bankovních domů.

Jak uvádí Polouček (2006, s. 41), v prvních letech samostatnosti České republiky existovalo poměrně mnoho bank, např. v roce 1995 jich na našem území bylo zhruba 50. Od roku 1997 do roku 2004 nebyla vydána žádná licence umožňující povolení k bankovní činnosti, toto období bývá označováno jako období stabilizace. Vláda ČR nechala vzniknout speciálním bankám – Konsolidační banku, Českomoravské záruční a rozvojovou banku a Českou exportní banku. Téměř 10 let trvala privatizace bank, docházelo jen velmi pomalu k předání bank do rukou soukromého sektoru. V roce 2004 došlo ke vstupu České republiky do Evropské unie. Ani tento vstup nezpůsobil českému bankovnímu sektoru ztráty, neboť se bankovní sektor na tento vstup připravoval prostřednictvím vydávaných norem.

Půlpánová (2007, s. 58) říká, že v současné době je trendem v bankovním sektoru budování finančních skupin, které zvyšují konkurenceschopnost na trhu, zvyšují zisky a snižují riziko. Spojení umožňuje poskytování tradičních bankovních služeb z oblastí komerčního a investičního bankovníctví, investování prostřednictvím různých typů fondů, zprostředkovávání vlastních pojišťoven, leasingových a poradenských společností. V posledních letech bankovní skupiny v České republice rozšířily svoji působnost i o faktoringové společnosti. Mezi největší a nejvýznamnější finanční skupiny patří ČSOB, a.s., ČS., a. s. a KB, a. s. Všechny tyto uvedené finanční skupiny jsou dceřiné banky svých zahraničních mateřských bank. A navíc je současné české bankovníctví stabilizované a zřejmě se výrazně měnit nebude. Rovněž ani přistoupení České republiky do EU nijak významně bankovní systém nemodifikovalo.

Rovněž i poslední studie ČNB poukázala na to, že v současnosti je situace v ČR stabilní a sektor je ziskový. Přebytek celkových vkladů nad úvěry v systému poskytuje bankám dostatečnou rezervu hotovosti a zabezpečuje, že domácí bankovní systém není závislý na financování ze zahraničí. Poměr úvěrů ke vkladům v českém bankovním sektoru se pohybuje kolem 80 procent, což je jedna z nejnižších hodnot v Evropské unii. České banky jsou převážně čistými věřiteli evropských bankovních skupin, které jsou vlastníky většiny českých bank. V mezinárodním srovnání je český bankovní systém dobře kapitalizovaný a výsledky zátěžových testů České národní banky ukazují, že je schopen přestát i velmi nepříznivý ekonomický vývoj.¹

---

¹ Zdroj citace: http://www.cnb.cz/cs/faq/jak_jsou_na_tom_banky.html.

2.3.3 Česká národní banka

„Významným mezníkem na cestě vývoje bankovníctví je vznik centrálního bankovníctví. Nyní jsou centrální banky v tržních ekonomikách institucemi, které mají své nezastupitelné místo v oblastech regulace množství peněz v oběhu a regulace bankovního systému dané ekonomiky.“ (Revenda, 2011, s. 317)

ČNB je ústřední banka České republiky a zároveň instituce vykonávající dohled nad finančním trhem. Její zřízení bylo umožněno Ústavou České republiky. Svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance v součinnosti s dalšími právními předpisy. Předpokladem správného fungování ČNB je její nezávislost.

Česká národní banka spravuje majetek státu a do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu, a pokud to není v rozporu s hlavním cílem, pak je dosažení a udržení cenové stability trvalým příspěvkem centrální banky k vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst. ČNB rovněž podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, pokud není tento vedlejší cíl v rozporu s cílem hlavním. ČNB při výkonu své činnosti zabezpečuje:

- vydávání bankovek a mincí,
- řízení peněžního oběhu,
- platební styk a zúčtování bank,
- vykonávání dohledu nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, družstevními záložnami, institucemi elektronických peněz a devizový dohled.

ČNB je rozdělená do několika sekcí. Do **měnové politiky** ČNB spadají obchody uskutečňované mezi centrálními bankami navzájem a obchody mezi bankami a ČNB. Tyto obchody jsou uskutečňovány prostřednictvím bezhotovostního styku. Základním měnovým nástrojem, který ČNB využívá, jsou operace s cennými papíry. Při repo operacích ČNB přijímá přebytečnou likviditu od obchodních bank a předává jim na oplátku dohodnuté cenné papíry do zástavy. Tyto operace trvají 14 dní a odtud je odvozena dvoutýdenní repo sazba. Dle Kašparovské (2010, s. 27) ČNB provádí repo operace s variabilní sazbou. Znamená to, že vyhlášená 2T repo sazba slouží jako maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky v repo obchodu uspokojovány. Nabídky bank jsou vypořádány podle americké aukční procedury, kdy se přijímají přednostně nabídky s nejnižší úrokovou

sazbou a nabídky nad limit nejsou realizovány nebo se nabídky s nejvyššími sazbami proporcionálně krátí.

Do regulace a dohledu nad finančním sektorem ČR spadá dohled nad činností obchodních bank, poboček zahraničních bank, stavebních spořitelů, pojišťoven, penzijních fondů, družstevních záložen aj.

Kašparovská (2010, s. 28) uvádí: „v počáteční fázi integrovaného trhu byl realizován sektorový model regulace českého finančního trhu, avšak od 1. 1. 2008 je realizován model funkcionální, kdy v rámci ČNB vznikly sekce regulace a analýz finančního trhu, sekce licenčních a sankčních řízení a sekce dohledu nad subjekty finančního trhu.“

Aby regulace používaná ČNB byla účinná, je nutné stanovit jasná pravidla. Tato pravidla obsahují licence k vykonávání bankovního podnikání, opatření a vyhlášky k provozování činnosti bankovního podnikání. V případě, že dojde k porušení některého z pravidel, pak je ČNB oprávněna udělit pokutu, vyhlásit nucenou správu, případně částečně nebo zcela odejmout licenci.

ČNB vykonává bankovní služby pro stát a veřejný sektor, a to tak, že vede účty finančním a celním úřadům, České správě sociálního zabezpečení, úřadům práce, dále pak příspěvkovým organizacím, státním fondům a v řadě vede rovněž i účty napojené na rozpočet Evropských společenství. Na základě pověření Ministerstva financí provádí také operace spojené se státními cennými papíry.

Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a čtyři členové bankovní rady. Všechny členy bankovní rady jmenuje prezident republiky na šestileté období. Současným guvernérem ČNB je Miroslav Singer a viceguvernéry jsou Mojmír Hampl, Vladimír Tomšík. Sídlo ústředí ČNB je v Praze.²

Česká národní banka podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance řídí platební styk a zúčtování bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev prostřednictvím mezibankovního platebního styku CERTIS.

Platidlem České republiky je Koruna česká. Mince jsou emitovány v hodnotách 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč a 50 Kč a bankovky v hodnotách 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč, 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč. Na všech uvedených platidlech jsou zobrazeny významné osobnosti české historie.

---

² Údaje převzaty a upraveny z internetových stránek ČNB.

2.3.4 Legislativní rámec

Fungování bankovního sektoru je v České republice upravenou celou řadou zákonů, opatření a vyhlášek ČNB. Základním právním je zákon č. 62/1992 Sb, o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Neméně důležitý je i zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Dalšími významnými zákony jsou například zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, zákon č. 47/1992 Sb., občanský zákoník, zákon č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, zákon 191/1950 Sb., směnečný a šekový a konečně i zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů.

Se vstupem České republiky do EU došlo i implementaci direktiv EU vztahujících se na bankovní sféru. Primárním cílem Evropské rady a Evropského parlamentu je vydáním direktiv sjednocovat podmínky zakládání a fungování bank na území EU.

2.3.5 Makroekonomické vlivy

Fungování bankovního sektoru je ovlivněno makroekonomickými faktory dané zemí. Asi nejvíce působí na bankovní sféru inflace, v těsném závěru za ní je to HDP a nezaměstnanost a svůj podíl má i platební bilance, kurzy CZK/EUR a CZK/USD, měnová báze M1, M2 a M3.

V této podkapitole jsou popsány pouze makroekonomické faktory inflace a HDP, především pak jejich vývoj od roku 2005 do roku 2010, neboť v praktické části se bude analyzovat právě toto období. Právě tyto dva faktory se nejvíce podílejí na změnách v bankovním sektoru.

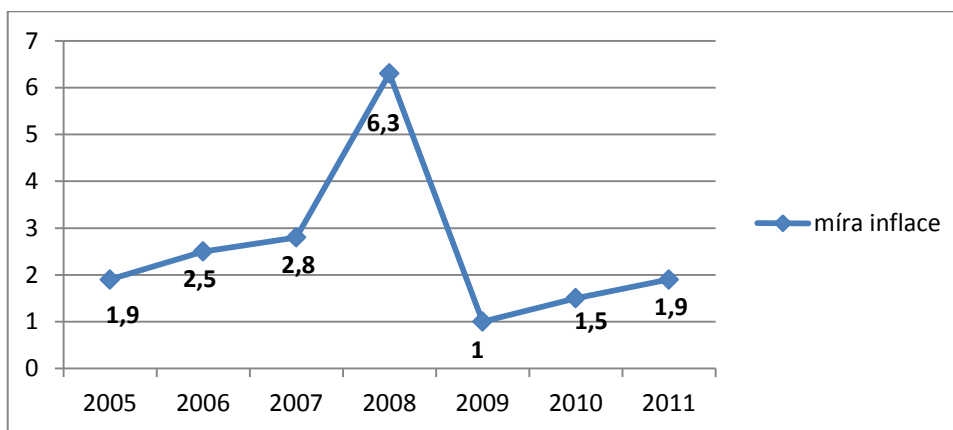
Inflace

Jedním z úkolů ČNB je provádění cílování inflace. Počátek cílování inflace se datuje do roku 1998 a úspěšně pokračuje i dnes. Hlavním smyslem cílování inflace je pravidelné zveřejňování prognóz inflace a stanovení inflačního cíle. Centrální banka na základě výsledků naplněných prognóz nastavuje měnověpolitické nástroje a jimi ovlivňuje míru inflace. Statistické vyjádření inflace vychází z měření čistých cenových změn pomocí indexů spotřebitelských cen, kdy cenové indexy poměřují úroveň cen vybraného koše reprezentativních výrobků a služeb (zhruba 700 položek) ve dvou srovnávaných obdobích.

Míru inflace je možné vypočítat na základě více různých způsobů cenových indexů. Diplomová práce pracuje s mírou inflace vyjádřenou přírůstkem průměrného ročního

indexu spotřebitelských cen. V následujícím grafu 2.1 je uveden přehled míry inflace za sledované období, kdy je míra inflace vyjádřena přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen a vyjadřuje tak procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12-ti předchozích měsíců.

Graf 2.1: Míra inflace ČR za období 2005 - 2011

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z daného grafu vyplývá, že míra inflace zaznamenala výrazný nárůst v roce 2008, a to téměř o 5 %. Tento nárůst byl způsoben příchodem ekonomické krize do ČR. Kroky ČNB k potlačení tohoto nárůstu způsobily opětovný pokles na úroveň 1 %. Pokud by došlo k opomenutí výkyvu v roce 2008, pak lze konstatovat, že míra inflace v ČR je stabilní, pohybující se okolo 2 % s odchylkou 0,5 %. Z daných údajů je zřejmé, že ČNB má inflaci pod kontrolou a inflace tedy nijak výrazně neovlivňuje bankovní sektor.

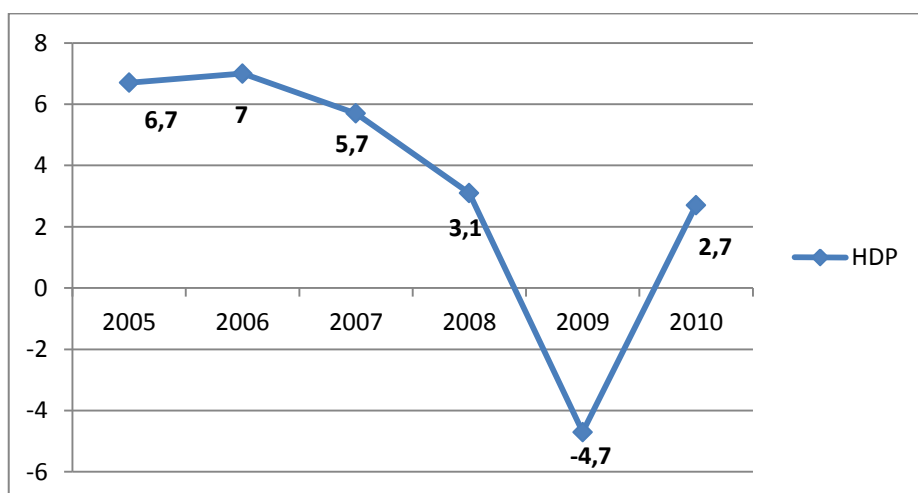
HDP

HDP jako hlavní indikátor ekonomické prosperity země vypovídá o tom, jak je daná země výkonná. Hrubý domácí produkt je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území. HDP může být definován, resp. spočten těmito metodami:

- produkční metodou,
- výdajovou metodou,
- důchodovou metodou.

Výpočty HDP jakoukoliv metodou by měly mít stejné výsledky a z tohoto důvodu není nutné uvádět, jakou metodou se k danému výsledku dojde. V diplomové práci bude pracováno s údaji ve stálých cenách vypočítaných řetězením objemu s použitím referenčního roku 2000. Vývoj HDP za sledované období je zachycen v následujícím grafu č. 2.2.

Graf 2.2: Tempo růstu HDP za období 2005 – 2010

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu 2.2. je zřejmý postupný pokles tempa růstu HDP. Tento pokles je připisován vzniku ekonomické krize, jež se postupně promítala do ekonomiky naší země. Nejhorším rokem byl rok 2009, kdy pokles HDP byl rapidní. Příznivý pro ekonomiku ČR byl rok 2010, kdy došlo k opětovnému oživení.

2.4 Charakteristika bankovního sektoru na Slovensku

Banka je právnická osoba se sídlem na území SR založená jako akciová společnost, jejíž hlavní náplní je přijímání vkladů a poskytování úvěrů a která má na výkon uvedených činností udělené bankovní povolení. Banka může kromě těchto činností vykonávat i další bankovní činnosti, a to v případě, že je má uvedené v bankovním povolení. Jednou ze základních podmínek na udělení bankovního povolení je peněžitý vklad základního jmění banky, a to ve výši nejméně 500 000 000 Sk, respektive jeho ekvivalent v eurech a peněžitý vklad do základního jmění banky, která vykonává hypoteční obchody, nejméně 1 000 000 000 Sk, opět jeho ekvivalent v eurech.

Slovenskou bankovní sféru ovládají stejné bankovní domy jako v ČR, především rakouská skupina Erste Group (na Slovensku je vlastníkem Slovenské sporiteľňy), belgická KBC, či opět rakouská skupina Raiffeisen Bank International (Slovensku v zastoupení Tatra banky), ale také finanční skupiny UniCredit Bank, Volksbank, příp. Wüstenrot.

2.4.1 Vymezení bankovního sektoru na Slovensku

Bankovní sektor Slovenska bude stejně jako bankovní sektor ČR vymezen počtem a strukturou bank na území tohoto státu z důvodu zachování kontinuity. V následující tabulce č. 2. 2. je znázorněn počet a struktura bank v SK.

Tabulka 2.2: Počet a struktura bank v SK

Rok			2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Banky celkem			23	24	25	26	26	29	31
Struktura bank podle vlastnictví									
v tom	banky bez zahraniční majetkové účasti	celkem	2	2	1	2	2	2	2
			2	2	1	2	2	2	2
	banky se zahraniční majetkovou účastí	celkem	21	22	24	24	24	27	29
		banky s rozhodující zahraniční účastí	16	15	15	15	13	13	12
		pobočky zahraničních bank	5	7	9	9	11	14	17

Zdroj: Tabulka převzata z NBS, vlastní zpracování

Z dané tabulky č. 2.2 je zřejmý rostoucí trend celkového počtu bank nacházejícího se na území Slovenska. Podobně jako v ČR se nejvíce podílí na celkovém počtu bank pobočky zahraničních bank. Největší podíl mají banky s rozhodující zahraniční účastí. Výčet bank a poboček zahraničních bank je uveden v příloze č. 2.

2.4.2 Historie a současný vývoj slovenského bankovníctví

Jelikož Slovensko a Česká republika měli stejný historický původ a 75 let společnou historii až do roku 1993, bude v následující části popsáno pouze období následující po roce 1993, kdy právě tímto rokem došlo k osamostatnění se.

Po rozpadu a osamostatnění se od vlivu České republiky probíhal vývoj slovenského bankovníctví velmi podobně jako v Česku. Slovenské banky si prošly svoji privatizací v roce 1998, reformy vládních stran ovlivnily chod bankovního sektoru po celou dobu novodobých dějin bankovníctví Slovenska, aj.

Z pohledu počtu slovenských bank je poměr k počtu českých bank v ČR třetinový, což je dáno i počtem obyvatel země.

2.4.3 Slovenská národní banka

Národní banka Slovenska je centrální bankou Slovenské republiky. NBS vznikla 1. ledna 1993 na základě zákona NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska jako nezávislá centrální banka Slovenské republiky.

Od 1. ledna roku 2009 je součástí Evropského měnového systému. Hlavním cílem Evropské centrální banky a ostatních centrálních bank zemí Eurozóny je udržovat cenovou stabilitu v Eurozóně.

V rámci Eurosystému je úlohou NBS zabezpečovat:

- měnovou politiku,
- devízové operace a devízové rezervy,
- vydávání bankovek a mincí,
- platební styk,
- provádění a vyhodnocování statistického šetření,
- mezinárodní spolupráci,
- vzájemnou spolupráci a podporu centrálních bank,
- finanční stabilitu v Eurozóně.

Další důležitou náplní Národnej banky Slovenska je provádět dohled nad finančním trhem, přispívat k stabilitě finančního systému jako celku, dále pak k bezpečnému a zdravému fungování trhu. Podporovat důvěryhodnost finančního trhu a zajišťovat ochranu klientů před případnými nepříznivými vlivy.

Řídícím orgánem je Banková rada NBS. Banková rada má pět členů – guvernéra, dva viceguvernéry a další dva členy. Guvernéra a viceguvernéry jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh vlády po schválení Národní radou Slovenské republiky. Zbývající dva členy jmenuje a odvolává vláda na návrh guvernéra NBS. Funkční období členů bankovní rady je 5 let.

Slovenská republika používá jako platební systémy systémy TARGET2, TARGET2-Securities, EURO SIPS, SEPA, Oversight.

Platidlem na Slovensku je v současnosti Euro. Eurové mince jsou vydané v osmi nominálních hodnotách: 1 cent, 2 centy, 5 centů, 10 centů, 20 centů, 50 centů, 1 euro a 2 eura. Jedna strana mince je stejná pro všechny země Eurozóny a je na nich vyobrazená jedna z podob mapy Evropy, 12 hvězd z evropské vlajky, nominální hodnota a název měnové jednotky. Motivy na druhé straně mince jsou v režii každé země, která vstoupila do Eurozóny. Na slovenských eurových mincích jsou použité motivy vítězných výtvarných návrhů z veřejné anonymní soutěže. Eurové bankovky jsou vydávány v sedmi nominálních hodnotách 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 € a jsou stejné ve všech zemích Eurozóny. Jejich motivy jsou architektonické styly různých kulturních epoch evropské historie zemí Eurozóny. Až do roku 2009 se platilo na Slovensku Slovenskými korunami.

V čele NBS je ve funkci guvernéra od 12. ledna 2010 Jozef Makúch a viceguvernérem NBS je Viliam Ostrožlík. Centrála NBS sídlí v Bratislavě.

2.4.4 Vstup Slovenska do Evropské měnové unie

Podpisem Přístupové smlouvy k Evropské unii ze dne 16. dubna 2003 se Slovenská republika zavázala ke vstupu do Hospodářské a měnové unie a k zavedení eura. Proces přístupu byl velmi zdoluhavý a náročný. Dne 16. července 2003 vláda SR schválila Strategii přijetí eura v SR a společný postup vlády SR a Národní banky Slovenska při vstupu Slovenské republiky do Eurozóny. V červenci 2005 vláda SR schválila Národní plán zavedení eura v Slovenské republice. Dne 26. srpna 2007 vláda SR schválila zákon 659/2007 Sb., o zavedení měny euro ve Slovenské republice. Dne 29. března 2008 centrální banka Slovenska revalvovala měnu o 17,6472 %, což stanovilo paritu vůči euru na úroveň 1 euro = 30,1260 Sk. Dne 3. června 2008 Rada EU schválila vstup Slovenska do Eurozóny k 1. lednu 2009 a následně pak Rada stanovila neodvolatelný přepočítávací koeficient mezi eurem a slovenskou korunou na hodnotu 1 euro = 30,1260 Sk.

Maastrichtská kritéria

Slovensko vstoupilo do Eurozóny 1. ledna 2009. Tento vstup předcházelo splnění Maastrichtských kritérií.

Přehled splnění Maastrichtských kritérií, jež se podařilo Slovensku splnit, je uveden v následující tabulce č. 2.3.

Tabulka 2.3: Maastrichtská kritéria splněná Slovenskem

Kritérium	Referenční sazba	Hodnota splnění	Datum splnění
Veřejný deficit (% z HDP)	3,0	2,2	březen 2008
Veřejný dluh (% z HDP)	60,0	29,4	březen 2008
Míra inflace (%)	3,2	2,2	březen 2008
Stabilita dl. úrok. sazeb (%)	6,5	4,5	březen 2008
Stabilita měnového kurzu	ERM II*	člen ERM II	prosinec 2005

* Dva roky před hodnocením musí být národní měna zapojená do mechanismu měnového kurzu (ERM II)

Zdroj: Tabulka převzata z NBS, vlastní zpracování

Slovensko přijalo euro jako druhá země bývalého sovětského bloku a stalo se 16 zemí Eurozóny. Vstup Slovenska do Eurozóny je možné považovat jednoznačně za dobrý signál pro růst ekonomiky země. Rating země nejlépe vystihuje vliv vstupu do země. V roce 2004, tedy v době, kdy se začalo jednat o možném vstupu do Eurozóny, byl rating Slovenska dle Standard & Poor's A- a v případě Moody's A3. Postupně při naplňování

Maastrichtských kritérií docházelo ke zlepšování ratingu země a v roce 2009 byl rating dle Standard & Poor's A+ a v případě Moody's A1.³

Důsledky vstupu Slovenska do Eurozóny

Jakákoliv změna měny je doprovázená růstem cenové hladiny. Rovněž i Slovensko mělo největší obavy právě ze zvýšení cenové hladiny, neboť jako přistupující země zaostávala za ostatními členy Eurozóny právě v této oblasti. Nárůst cenové hladiny je způsobem více faktory.

Velký vliv má nárůst cen (z důvodu sjednocování členských ekonomik) velmi často spojený s posilováním nominálního měnového kurzu. K posílení měny došlo na Slovensku v roce 2005. Avšak největším problémem na Slovensku byl přepočtení cen produktů ze slovenské koruny na euro. Z důvodu zamezení zneužívání přepočtů obchodníků zavedla vláda tzv. hlídače cen, které sledovaly ceny zhruba 80 základních potravin.⁴ Slovensku se vcelku podařilo udržet cenovou hladinu v přijatelných mezích.

Velké změny pocítily i bankovní domy, neboť přijetím eura za národní měnu přišly o případné příjmy z dříve uskutečňovaných devizových obchodů.

V neposlední řadě zaznamenaly změny i podniky, neboť převážná část produkce Slovenska je vyvážena na Západ a to především do Německa. Sjedením měny odpadly podnikům obavy z možného kurzového rizika a nutnost se proti tomuto riziku zajišťovat.

2.4.5 Legislativní rámec

Stejně jako v České republice, i na Slovensku je činnost bank upravena zejména zákonem č. 483/2001 Zb., o bankách. K dalším důležitým právním předpisům patří zákon č. 566/1992 Zb. o Národnej banke, zákon č. 747/2004 Zb., o dohl'ade nad finančným trhom a zákon č. 659/2007 Zb., o zavedení meny euro v Slovenskej republike. Ke správnému fungování a rozvíjení se bankovního podnikání jsou nutné zákony – zákon č. 118/1996 Zb, o ochrane vkladov a zákon č. 310/1992 Zb., o stavebnom sporení, potažmo i zákon č. 276/2009 Zb., o opatreniach na zmiernenie vplyvov globálnej finančnej krízy na bankový sektor.

Slovensko musí ctít stejné direktivy jako Česká republika a ostatní členské státy Evropské unie.

---

³ Převzato z internetových stránek SNB.

⁴ Zdrojem citace je http://ekonomika.idnes.cz/zdrazeni-po-zavedeni-eura-na-slovensku-budou-strejit-hlidaci-pts-/ekozahranicni.asp?c=A080511_202332_eko-zahranicni_zra.

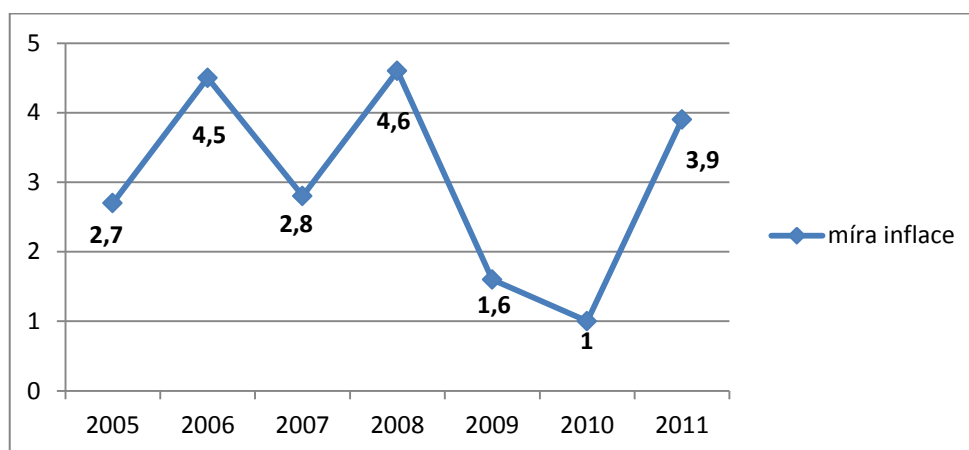
2.4.6 Makroekonomické vlivy

Aby byla zachována identičnost s českými makroekonomickými faktory, bude v následujícím textu zpracován popis inflace a HDP za roky 2005-2010.

Inflace

I na Slovensku se NBS snaží o vedení správného kurzu inflace. Oproti ČR musí slovenská národní banka konzultovat kroky s ostatními centrálními bankami Eurozóny. Je tedy zřejmé, že možnosti NBS jsou ve srovnání s ČNB mnohem více omezené. Vývoj míry inflace za sledované období je uveden v následujícím grafu č. 2.3. Naměřená míra inflace je stejná jako v případě ČR. Index CPI, v procentním vyjádření, je použit z důvodu zachování kontinuity a možnosti srovnání obou ekonomik.

Graf 2.3: Míra inflace za období 2005 – 2011

Zdroj: NBS, vlastní zpracování

Na výše uvedeném grafu č. 2.3 je vidět, že míra inflace je v případě Slovenska více rozkolísaná oproti ČR, avšak hodnoty nepřesahují hranici 5 %. Nejnižší inflace byla naměřena v roce 2010 a naopak nejvyšší v roce 2008.

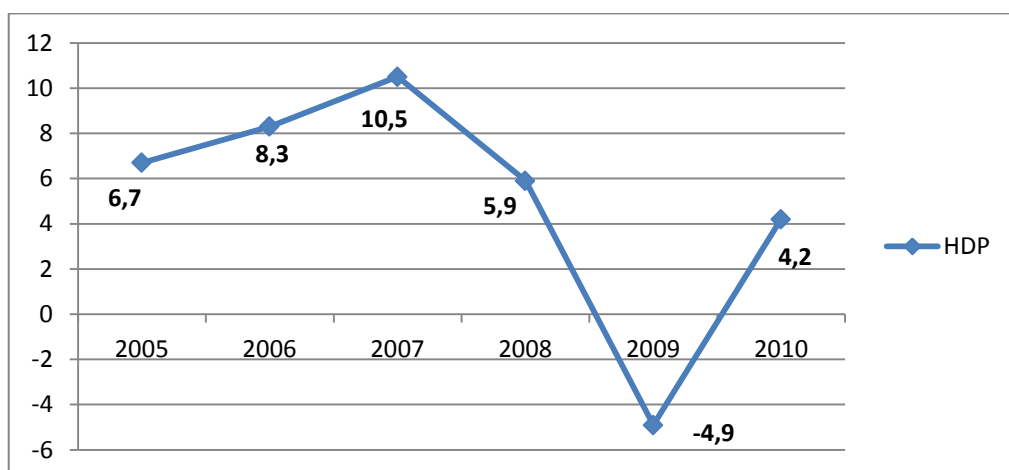
Při porovnání dosažené inflace v ČR a na Slovensku je zřejmé, že neexistují přílišné rozdíly. Lze tedy říci, že míra inflace by neměla příliš výrazně ovlivnit rozdílnost obou bankovních sektorů.

HDP

Vývoj HDP Slovenska je zachycen v následujícím grafu č. 2.4. Stejně jako v případě ČR je HDP měřeno stálými cenami vypočítanými řetězením objemu změny HDP v procentním vyjádření s použitím referenčního roku 2000. V roce 2005 dosáhlo Slovensko HDP ve výši 49 314,2 mil. EUR.

Graf 2.4: Tempo růstu HDP za období 2005 – 2010

Zdroj: NBS, vlastní zpracování

Z výsledků grafu č. 2.4 vychází, že tempo růstu HDP na Slovensku vykazuje vyšší hodnoty než v případě HDP v ČR. Nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2007 ve výši 10,5 %. Naopak nejnižší tempo růstu HDP bylo v roce 2009, i zde se projevila ekonomická krize, která přibrzdila ekonomiku Slovenska. Jako pozitivní faktor lze považovat fakt, že o rok později došlo k opětovnému pozitivnímu růstu ekonomiky Slovenska.

I v případě porovnání HDP na Slovensku a v ČR lze říci, že neexistují přílišné rozdíly ve výkyvech nárůstu či propadů procentních změn.

3 Hodnocení ziskovosti bank

Banky mají většinu svých zdrojů v podobě cizího kapitálu. Veškeré závazky a vlastní kapitál zachycuje pravá (pasivní) strana rozvahy a levá (aktivní) strana rozvahy zachycuje majetek bank. Vlastní kapitál je pro akcionáře a potažmo i klienty velmi důležitý a to především proto, že dává prostor pro tvorbu zisku. A právě velikost zisku je důležitá pro určení výnosnosti vlastního kapitálu. Tato kapitola se zaměřuje na teoretický popis stanovení ziskovosti včetně ukazatelů a analýzy odchylek. V následující, praktické části, se bude z této teorie vycházet.

3.1 Vymezení rozvahy a výsledovky

Aby bylo možné zjistit a stanovit zisk, je nutné, aby se nejprve definovaly jednotlivé položky rozvahy a výkazu zisků a ztráty.

Rozvaha

Rozvaha (též nazývána i jako bilance) je účetní výkaz, který zachycuje strukturu majetku a jeho zdrojů k určitému okamžiku. Jako v případě rozvahy podniků, tak i zde platí, že celková hodnota aktiv je rovna celkové hodnotě pasiv.

$$\text{Aktiva (Assets)} = \text{závazky (liability)} + \text{kapitál (equity)}$$

Dle Půlpánové (2007, s. 83) se bankovní bilance vyznačuje těmito znaky:

- poměrně nízký podíl vlastních zdrojů v pasivech,
- poměrně nízký podíl fixního kapitálu v aktivech,
- ve struktuře pasiv převažují spíše krátkodobé zdroje, zatímco v aktivech jsou silně zastoupeny i nástroje s dlouhodobou splatností (důsledkem toho je časová disharmonie mezi zdroji a jejich užitím a odtud plynoucí riziko likvidity),
- instrumenty s krátkodobou splatností jsou citlivé na pohyb úrokové míry a reprezentují tedy úrokové riziko,
- bilance umožňuje analýzu struktury zdrojů a majetku.

Vedle rozvahy bývá velmi často zmiňována i **podrozvaha**. V této diplomové práci se však nebude pracovat s podrozvahovými položkami, a proto nebude blíže popsána ani nebudou definovány její položky.

Výkaz zisku a ztráty

Tento výkaz informuje o hospodaření bank pomocí porovnání výnosů a k nim odpovídajících nákladů. Souvislosti mezi jednotlivými položkami je možné zobrazit v horizontální nebo vertikální linii.

Vertikální linie pod sebe řadí výnosy a náklady, jež spolu navzájem souvisí. A výsledkem tohoto porovnání je zisk, případně ztráta.

Horizontální linie staví vedle sebe výnosy a k tomu odpovídající náklady. Rovněž i zde následným porovnáním vyjde zisk nebo ztráta.

Při analýze ziskovosti bankovních sektorů jsou právě položky ve výsledovce velmi důležité.

Oba zmiňované výkazy se budou používat v praktické části při zkoumání ziskovosti bankovního sektoru ČR a potažmo poté i Slovenska.

3.1.1 Vymezení výkazů bankovního sektoru ČR

Obsah položek bankovní bilance vymezuje účtová osnova upravená vyhláškou Ministerstva financí č. 501/2002 Sb., ve znění zákona o účetnictví. Bilance v právním vymezení ČR je součástí účetní závěrky (kromě bilance se sleduje výkaz zisku a ztráty a příloha).

Bankovní domy působící na území českého státu jsou součástí mezinárodních finančních skupin. Členstvím ve finanční skupině se zavazuje banka i k sestavování konsolidované bilance, která zohledňuje pozici banky v dané finanční skupině.

3.1.1.1 Rozvahové položky

Položky AKTIV

Do položek aktiv se řadí:

- **Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrální bance**

Pokladní hotovost zachycuje nejčastěji likvidní aktiva, jež jsou v hotovostní podobě uložena v pokladně banky a v bezhotovostní formě v clearingovém centru ČNB a u ostatních bank. Zpravidla se používají na úhradu závazků. Vklady u centrální banky mají z převážné části podobu povinných minimálních rezerv a ze zbývajících částí jsou to dobrovolné rezervy uložené u centrální banky.

- **Finanční aktiva k obchodování**

Patří sem deriváty s kladnou reálnou hodnotou, kapitálové nástroje, dluhové cenné papíry a pohledávky. Banky si tyto cenné papíry drží za účelem obchodování s nimi a

dosahování výnosů z cenových rozdílů. Dluhové cenné papíry si banky pořizují za účelem dosažení zisku z krátkodobých prodejů.

- **Finanční aktiva v reálné hodnotě vykázaná do zisku/ztráty**

Do této skupiny patří stejné položky jako v předcházející skupině vyjma derivátů. Odlišují se dobou držení těchto aktiv, likviditou a rizikovostí, které je u této skupiny nižší.

- **Realizovatelná finanční aktiva**

- **Úvěry a pohledávky**

Patří sem dluhové cenné papíry a pohledávky. Pohledávky za bankami mají jednoznačnou podobu ve formě vkladů u jiných bank či úvěrů poskytnutých jiným komerčním bankám. Pohledávky za klienty jsou pohledávky z poskytnutých úvěrů nebankovním zákazníkům (firmy, domácnosti, municipality). Detailnější členění pohledávek za klienty se uvádí do přílohy účetní závěrky.

- **Účasti v přidružených a ovládaných osobách a ve společných podnicích**

Jedná se o dlouhodobé držení akcií, kdy banka získává vliv nad jinou společností a tento vliv může být podstatný nebo rozhodující. Podstatným vlivem se rozumí přímý nebo nepřímý podíl na základním kapitálu alespoň ve výši 20 %. V případě rozhodujícího vlivu je to takový vliv, který umožňuje ovládnutí dané společnosti.

- **Položky hmotného a nehmotného majetku**

Jedná se o majetek, který banka potřebuje ke své činnosti. Hmotný majetek představují budovy a pozemky ve vlastnictví bank, investice do nemovitostí aj. Do nehmotného majetku patří goodwill a ostatní nehmotný majetek. Do tohoto majetku lze zařadit zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software atd.

- **Daňové pohledávky**

- **Ostatní aktiva**

Tato položka obsahuje širokou škálu položek. Patří sem pohledávky za zaměstnanci, odložené daňové pohledávky aj.

Z položek aktiv vyplývá, že jejich převážnou část tvoří finanční majetek.

Položky PASIV

Do položek pasiv se řadí:

- **Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrální bance**
- **Finanční závazky k obchodování**

Do této skupiny patří vklady, úvěry, finanční závazky a závazky z krátkých prodejů. Součástí finančních závazků jsou závazky za klienty a za úvěrovými institucemi. Závazky k bankám jsou protipoložkou k pohledávkám za bankami. Do závazků k bankám patří úvěry a vklady nakoupené od jiných bank a od centrální banky. Závazky vůči klientům jsou tvořeny vklady klientů a také přijatými úvěry od nebankovních subjektů. Tyto závazky vznikají na základě depozitních operací a patří sem zůstatky na běžných účtech, vklady na požádání a vklady s výpovědní lhůtou či termínované vklady aj.

- **Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztráty**
- **Finanční závazky v naběhlé hodnotě**

Patří sem stejné položky jako v případě závazků k obchodování, s tím rozdílem, že tyto závazky nejsou určeny k obchodování, naopak jsou emitované bankou, která je získává k financování svých aktiv. Například emitované dluhopisy mají podobu kupónových dluhopisů nebo hypotečních zástavních listů.

- **Ostatní pasiva**

Jako v případě aktiv, i položka ostatních pasiv v sobě zahrnuje nesourodou skupinu pasiv, především se jedná o závazky vůči třetím osobám ve formě záloh přijatých na nákup cenných papírů aj.

- **Daňové závazky**
- **Rezervy**

Jsou to cizí zdroje zakládané za účelem plnění s nejistým časovým rozvrhem a výší. Zpravidla jsou vytvářeny ke krytí rizik. Malá část z těchto rezerv připadá na zákonné rezervy.

Všechny tyto uvedené položky patří do cizích zdrojů. Následující položky budou patřit do vlastních zdrojů. **Vlastní kapitál** je tvořen položkami základní kapitál, rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku, kapitálové fondy, emisní ážio a nerozdělený zisk z předchozích let.

- **Základní kapitál**

Jedná se o vlastní zdroj, který je tvořen vklady akcionářů. Základní kapitál slouží k pořízení pozemků, budov, k poskytování úvěrů, ke krytí případných ztrát z bankovní činnosti. Základní kapitál je možné doplňovat ze zisku.

- **Emisní ážio**

Emisním ážiem se rozumí rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcií banky.

- **Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku**

Tyto fondy patří mezi vlastní zdroj a jsou tvořeny ze zdaněného zisku. Část rezervního fondu má zákonný charakter.

- **Nerozdělený zisk z předchozích let**

- **Zisk/ztráta za běžné účetní období po zdanění**

Tato položka překlenuje vazbu mezi bilancí a výsledovkou a její účelem je zachytit zisk, příp. ztrátu za účetní období a nerozdělený zisk z předcházejícího období.

- **Vlastní akcie**

3.1.1.2 Položky výkazu zisku a ztráty

České banky využívají vertikální linii pro zachycení výnosů a nákladů a položky tohoto výkazu jsou následující:

- **Zisk z finanční a provozní činnosti**

Tato položka v sobě zahrnuje úrokové výnosy a náklady, dále pak výnosy z dividend, a v neposlední řadě výnosy a náklady z poplatků a provizí. Na provozním zisku se podílí kurzové rozdíly, zisk/ztráta z finančních aktiv a závazků k obchodování, ostatní provozní výnosy a protipoložkou k nim jsou pak náklady aj. Největší význam v našich bankách mají úrokové výnosy/náklady. Pod položkou výnosy/náklady z poplatků a provizí si lze představit poplatky za vedení účtů a provádění platebního styku, zárukové provize, provize za správu úvěrů ve prospěch jiných osob, za operace s cennými papíry aj.

- **Správní náklady**

Do této položky patří náklady na zaměstnance a ostatní náklady. Náklady na zaměstnance v sobě zahrnují náklady na zdravotní a sociální pojištění, vzdělávání, zdravotní péči. Do ostatních nákladů patří stravování, cestovné, nájemné, spotřeba energie, reklama, právní poradenství aj.

- **Odpisy**

Tvorba odpisů je nákladovou položkou a člení se podle jednotlivých druhů aktiv.

- **Tvorba rezerv a ztráty ze znehodnocení**

Tvorba rezerv je zachycena v nákladech.

- **Zisk (ztráta) z neoběžných aktiv**

- **Náklady na daň z příjmu**

- **Zisk/ztráta po zdanění**

Tato položka obsahuje zisk, případně ztrátu z pokračující činnosti, ale i zisk/ztrátu z ukončené činnosti.

3.1.2 Vymezení výkazů bankovního sektoru Slovenska

Na Slovensku používají stejné výkazy jako u nás v České republice. I zde mají banky nutnost uveřejňovat výsledky rozvahy, výkazu zisku a ztráty. Slovenské banky musí své výkazy uveřejňovat každý měsíc. I skladba položek jsou v mnoha ohledech stejná nebo velmi podobná. Odlišují se pouze názvy, a proto bude zde zachycen jen jejich výčet bez bližšího popisu.

3.1.2.1 Rozvahové položky

Položky AKTIV

Do položek aktiv se řadí:

- **Pokladniční hodnoty**
- **Úvěry a pohledávky**

Tato obsahově velmi široká položka v sobě zahrnuje vklady a úvěry poskytované NBS, zahraničními centrálními bankami a vklady a úvěry poskytnuté jinými bankami. V obou případech jsou zde běžné účty, termínované vklady, poskytnuté úvěry, účty peněžních rezerv.

- **Pohledávky vůči klientům**
- **Úvěry poskytnuté veřejné správě a mezinárodním organizacím**
- **Dluhové cenné papíry**
- **Finanční nástroje na prodej**
- **Kladná reálna hodnota derivátových operací na obchodování**
- **Finanční nástroje držené do splatnosti**
- **Finanční zdroje poskytnuté pobočkám v zahraničí**
- **Hmotný a nehmotný majetek**
- **Ostatní aktiva**
- **Daňové pohledávky**
- **Oprávk**

Položky PASIV

Položky pasiv jsou následující:

- **Vklady a úvěry přijaté od NB Slovenska a zahraničních centrálních bank**

Tato položka v sobě zahrnuje vklady běžného účtu, termínované vklady, přijaté úvěry a šekové poštovní účty.

- **Finanční závazky oceněné v umořovací hodnotě**

Tato položka v sobě zahrnuje vklady a úvěry přijaté od bank, klientů, od veřejné správy a mezinárodních organizací. Všechny tyto položky jsou složeny z běžného účtu, termínovaných vkladů, přijatých úvěrů, podřízeného dluhu a závazků a vkladových listů.

- **Cenné papíry vydané účetní jednotkou**

Položka v sobě zahrnuje dluhopisy, hypoteční zástavní listy, směnky.

- **Finanční závazky na obchodování**
- **Záporná reálná hodnota derivátových operací na obchodování a zabezpečení**
- **Finanční závazky spojené s převodem finančních aktiv**
- **Dotace a rezervy**
- **Daňové závazky**
- **Základní kapitál**
- **Finanční zdroje poskytnuté pobočce zahraniční banky**
- **Emisní ážio**
- **Rezervní fondy a ostatní fondy tvořené ze zisku**
- **Výsledek hospodaření minulého roku**

Tato položka v sobě zahrnuje nerozdělený zisk a neuhrazenou ztrátu.

- **Výsledek hospodaření v běžném účetním období**

3.1.2.2 Položky výkazu zisku a ztráty

Do položek výkazu zisku a ztráty se řadí:

- **Výnosy z úroků cenných papírů a ostatních úroků**
- **Náklady na úroky z cenných papírů a ostatní úroky**
- **Výnosy z poplatků a provizí**

Tato položka zahrnuje přijaté poplatky a provize od klientů, z úvěrů, vkladů, ostatních produktů a bankovních transakcí.

- **Náklady na poplatky a provize**
- **Přijaté dividendy**
- **Výnosy z operací s dluhovými a majetkovými cennými papíry**
- **Náklady na operace s dluhovými a majetkovými cennými papíry**
- **Zisk/ztráta devizových a termínovaných operací a opcí**

Tato položka v sobě zahrnuje měnové, úrokové, komoditní a kreditní operace.

- **Výnosy ostatních operací**
- **Náklady ostatních operací**

- **Zisk/ ztráta z investic do hmotného majetku**
- **Výnosy z postoupených pohledávek vůči bankám a klientům**
- **Náklady z postoupených pohledávek vůči bankám a klientům**
- **Výnosy z převodu hmotného a nehmotného majetku**
- **Náklady z převodu hmotného a nehmotného majetku**
- **Ostatní provozní výnosy**
- **Ostatní provozní náklady**
- **Osobní náklady**
- **Daně a poplatky**
- **Ostatní administrativní náklady**

Součástí této položky jsou náklady na poradenské služby, na reklamu, na správu a údržbu informačních technologií.

- **Odpisy hmotného a nehmotného majetku**
- **Tvorba opravných položek**
- **Tvorba rezerv**
- **Daň z příjmu**

3.2 Ukazatele ziskovosti včetně pyramidálního rozkladu

Banky dosahují zisku prováděním činností, kterými jsou především přijímání vkladů, poskytování úvěrů a uskutečňování bezhotovostního platebního styku.

Při výpočtu výsledku hospodaření se zjistí velikost zisku. Každý podnikatelský subjekt, ať podniky nebo banky, se snaží dosáhnout co nejvyššího zisku, avšak různé banky dosahují odlišné úrovně zisku. Finanční výkazy však neumožňují porovnání výkonnosti v čase a srovnání s konkurencí, jsou totiž pouze **absolutními měřítky výkonnosti bank**.

Aby byly banky v budoucnu schopny generovat ještě vyšší zisky, provádějí kroky vedoucí ke zjištění, kterou oblast činnosti banky lze ještě posílit. Toto je však možné pouze v případě, že banka má zavedené **relativní ukazatele finanční výkonnosti** a k tomu nám slouží **ukazatelé ROE a ROA**.

Rozhodujícími faktory působícími na vývoj ziskovosti jsou především čas, riziko, legislativa státu, konkurence, metodika a způsob výpočtu ziskovosti, úrokové sazby, inflace, aj. Dalšími ekonomickými faktory jsou celková strategie a vize banky,

marketingová strategie banky, finanční politika banky. Kromě výše zmíněných faktorů má vliv i míra daňového zatížení, výše základního kapitálu, výše aktiv a pasiv, úrokové zatížení aj.

Daný výčet faktorů je možné rozdělit do dvou skupin, a těmi jsou **ovlivnitelné faktory** a **neovlivnitelné faktory**. Mezi ovlivnitelné faktory bude patřit především výše aktiv a pasiv, metodika výpočtu a mezi neovlivnitelné lze zařadit legislativu, vývoj úrokových sazeb.

Ziegler (2000, s. 4-5) říká, že správnou analýzu je možné vypracovat ze tří základních pohledů, kterým je **statistický pohled** reprezentovaný ve výkazech (především v rozvaze a výsledovce) a poskytuje vstupní data pro další (dynamický) pohled.

Dynamická analýza je v podstatě kombinace několika statických analýz v čase a jejím výsledkem je vypořádání trendu. Právě pomocí trendu mohou banky odhadovat a plánovat své budoucí aktivity. V případě, že trend odhalí problémy, mohou banky okamžitě zareagovat a tento problém odstranit.

Konečnou fází je **srovnání s konkurencí**. Právě prostřednictvím tohoto srovnání mohou banky určit efektivnost případně neefektivnost bankovního podnikání.

V následující části textu budou popsány jednotlivé, již zmiňované ukazatele.

3.2.1 Ukazatel Rentability vlastního kapitálu (Return on Equity, ROE)

Tento ukazatel vyjadřuje výkonnost kapitálu a spočítá se následovně:

$$ROE = \text{čistý zisk po zdanění} / \text{vlastní kapitál} \quad (3.1)$$

Vlastní kapitál v sobě zahrnuje všechny položky vlastních zdrojů na straně pasiv v rozvaze. Ziegler (2000, s. 6) dále uvádí, že se položka vlastního kapitálu správně vypočítá jako skutečný průměr na bázi denních zůstatků. Ovšem rovněž uvádí, že při použití ročních hodnot se používá aritmetický průměr, tedy pro přesnost hodnota na počátku roku a hodnota na konci roku podělena číslem 2.

Ukazatel ROE je nesouměřitelný při porovnání s ostatními bankami, zejména v případě odlišných ekonomik. Pro ukazatel ROE dále platí, že jeho hodnota musí být vždy vyšší než výnos dlouhodobých cenných papírů.

Problémem u tohoto ukazatele je fakt, že bere v potaz spekulativní faktor (levaerage faktor), který může navýšit ukazatel i v případě, že banka zvýší svoji zadluženost. Za tímto zvýšením je schován kapitál, který je krytý větším množstvím aktiv a hrozilo by předlužení

banky. To je také hlavní důvod, proč se analyzuje i ukazatel ROA, neboť pokud by banka měla nedostatečný kapitál na pokrytí svých dluhů, stala by se více rizikovou. Kapitálová vybavenost a z ní pak vyplývající opatření kapitálové přiměřenosti nejsou předmětem této diplomové práce, a z toho důvodu nebudou více popsány. Výše zmíněný text plně postačuje na vysvětlení problematiky provázanosti obou popisovaných ukazatelů.

3.2.2 Ukazatel Rentability aktiv (Return on Assets, ROA)

Tento ukazatel se spočítá následovně:

$$ROA = \text{čistý zisk po zdanění} / \text{průměrná aktiva} \quad (3.2)$$

Ukazatelem ROA se zjišťuje efektivnost stanovení aktiv k danému zisku, jinak řečeno kolik jednotek aktiv připadá na jednotku zisku. Položka průměrná aktiva se počítá jako hodnota aktiv na počátku roku a hodnota aktiv na konci roku podělená číslem 2.

Ziegler (2000, s. 7) uvádí závislost ukazatele ROA na návratnosti aktiv. Za mezinárodní standard považuje hodnotu 1 % a hodnoty nižší než udaná hodnota jsou pod daným standardem. Pokud by byly hodnoty nižší než 0,75 %, pak by ziskovost banky byla slabá. Optimální ziskovost se pohybuje v rozmezí 1 % až 1,25 %, velmi dobrá ziskovost je pak v intervalu 1,25 % - 1,75 % a excelentní ziskovost je nad touto hranicí.

Vysoká hodnota ukazatele ROA musí být doprovázena vysokou hodnotou ROE, jinak by nešlo stanovit správně výkonnost banky.

3.2.3 Pyramidový rozklad

Ziskovost banky je možné sledovat na více úrovních, avšak vždy budou mít vazbu na základní ukazatele, kterými jsou právě ROE a ROA. Tyto dva ukazatele stojí na vrcholu každé analýzy ziskovosti a jejich hlubší analýza se provádí pomocí tzv. dekompozice zisku, která umožní identifikovat slabá a silná místa banky a přijmout opatření vedoucí ke zlepšení situace banky, případně k nápravě.

Dekompozice zisku se provádí pomocí pyramidového rozkladu, jehož prostřednictvím se odhalí vliv faktorů na syntetické ukazatele ROA a ROE. Existuje možnost stanovení vlivu faktorů na vrcholové ukazatele pomocí paralelní soustavy ukazatelů, avšak při výpočtu vznikají matematické nepřesnosti.

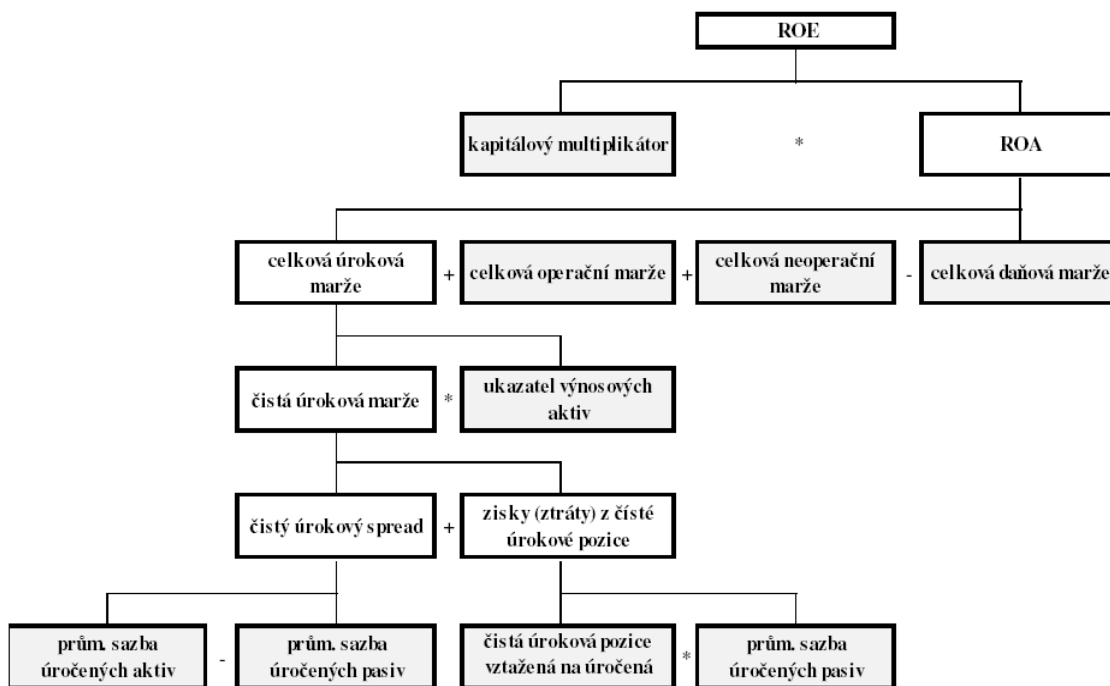
Vhodnějším způsobem analýzy se jeví pyramidový rozklad, který postupně rozloží vrcholový ukazatel na dílčí ukazatele. Prostřednictvím tohoto rozkladu dochází k identifikaci a ke kvalifikaci vlivu dílčích ukazatelů na předchozí a potažmo i vrcholový ukazatel. Výhodou pyramidového rozkladu je i fakt, že umožní analyzovat vazby mezi jednotlivými ukazateli a dojde tak k porozumění jednotlivých vztahů mezi těmito

ukazateli. Získané informace z analýzy se používají pro zhodnocení minulé, současné a i budoucí finanční výkonnosti banky.

Dle Růčkové (2006, s. 71) byl první pyramidální rozklad použit v chemické společnosti Du Pont de Nomeurs a dodnes zůstává nejznámějším pyramidovým rozkladem právě Du Point rozklad.

V následující části bude popsána dekompozice zisku pomocí pyramidového rozkladu uvedeného na obrázku č. 3.1, neboť ve stejném duchu bude zpracována i praktická část diplomové práce.

Obrázek 3.1: Pyramidový rozklad ROE

Zdroj: Ziegler (2000, s. 8), Foryšková D. a Richtarová D. (2010, s. 5)

Ziegler (2000, s. 8-10) popisuje jednotlivé dílčí ukazatele následovně:

$$\text{Kapitálový multiplikátor} = \frac{\text{Ø celková aktiva}}{\text{Ø celkový kapitál}} \quad (3.3)$$

kde Ø označuje průměr. Tento ukazatel udává vztah mezi množstvím aktiv, které kryjí jednotku kapitálu, a obvykle se tento ukazatel pohybuje v rozmezí 10-15.

$$\text{Celková úroková marže} = \frac{\text{celkové úrokové výnosy} - \text{celkové úrokové náklady}}{\text{Ø celková aktiva}} \quad (3.4)$$

$$\text{Celková operační marže} = \frac{\text{operační výnosy} - \text{operační náklady}}{\text{Ø celková aktiva}} \quad (3.5)$$

Tento ukazatel vypovídá o schopnosti pokrýt operační náklady operačními výnosy, kde si lze představit za výnosy a náklady především poplatky.

$$\text{Celková neoperační marže} = \frac{\text{neoperační výnosy} - \text{neoperační náklady}}{\text{Ø celková aktiva}} \quad (3.6)$$

$$\text{Daňová marže} = \frac{\text{placená daň z příjmu}}{\text{Ø celková aktiva}} \quad (3.7)$$

Tímto ukazatelem je zachycena optimalizace daňové povinnosti.

$$\text{Čistá úroková marže} = \frac{\text{celkové úrokové výnosy} - \text{celkové úrokové náklady}}{\text{Ø úročená aktiva}} \quad (3.8)$$

Tento ukazatel zachycuje vztah mezi úrokovými příjmy a úrokovými náklady (vyjádřeno ke vztahu k úročeným aktivům).

$$\text{Ukazatel výnosových aktiv} = \frac{\text{Ø úročená aktiva}}{\text{Ø celková aktiva}} \quad (3.9)$$

Ukazatel výnosových aktiv udává poměr úročených aktiv k aktivům celkovým. Ideální stav by byl 100 %, avšak toho nelze nikdy dosáhnout, neboť banky drží i neúročená aktiva – především hotovost.

Spojením ukazatelů 3.7 a 3.8 vznikne **ukazatel celkové úrokové marže**.

$$\text{Čisté úrokové rozpětí} = \text{Ø sazba úročených aktiv} - \text{Ø sazba úročených pasiv} \quad (3.10)$$

$$\text{Zisk/ztráta z čisté úrokové pozice} = \frac{\text{čistá úr. pozice vztahená na úr. aktiva} \cdot \text{úr. náklady}}{\text{úr. pasiv}} \quad (3.11)$$

Tento ukazatel udává vzájemný vliv dopadu úročených aktiv a pasiv. Optimální je, když tento ukazatel dosahuje co nejvyšších hodnot ve prospěch úročených aktiv.

$$\text{Ø sazba úročených aktiv} = \frac{\text{celkové úrokové výnosy}}{\text{Ø úročená aktiva}} \quad (3.12)$$

Tento ukazatel zachycuje efektivnost aktiv.

$$\text{Ø sazba úročených pasiv} = \frac{\text{celkové úrokové výnosy}}{\text{Ø úročená pasiva}} \quad (3.13)$$

Tento ukazatel zachycuje efektivnost pasiv.

$$\text{Čistá úr. pozice vztahená na úroč. aktiva} = \frac{\text{celkové úroč. aktiva} - \text{celková úř. pasiva}}{\text{celková úročená aktiva}} \quad (3.14)$$

Ukazatel zachycuje množství úročených aktiv a množství úročených pasiv a stanovuje, zda převažují úročená aktiva nebo pasiva. Optimální je, aby hodnota byla co nejvyšší.

Ziegler (2000, s. 12-13) popisuje moderní metody měření ziskovosti pomocí duálního vztahu mezi dosaženým ziskem a rizikem odpovídajícím kapitálu banky. Výsledkem tohoto střetu je efektivita využití prostředků.

Hodnocení ziskovosti se provádí globálním nebo lokálním způsobem. U obou těchto způsobů hodnocení ziskovosti platí, že by měly převyšovat hodnoty ROE. Těmito způsoby se analyzují především rizika a to jmenovitě úvěrové, likvidní, tržní a provozní riziko. Banky využívají svůj kapitál k zajištění rizik a platí zde pravidlo, že součet potencionálních ztrát z rizik je roven nebo v optimálním případě je i menší než kapitál banky.

Globální hodnocení ziskovosti

Tohoto hodnocení pohlíží na banku jako celek a podle toho alokuje kapitál dle druhu rizik. Z výkazu bilance se určí pozice/riziko a z něho vyplývající zisk pro dané riziko. Pro stanovení pozice rizika se používá metoda Value-at-risk. Za riziko se počítá úvěrové riziko, likvidní riziko, tržní riziko a riziko operační.

Lokální hodnocení ziskovosti

Už z daného názvy vyplývá, že hodnocení se provádí pro jednotlivé bankovní produkty nebo případně obchody. Lokální hodnocení ziskovosti je postaveno na porovnání zisku a rizika jednoho daného produktu. V praxi se nejvíce používá přidělení limitů k prováděným transakcím, jinak řečeno čím více rizika na sebe dealer banky převezme, tím větší limit dostane, za předpokladu, že vyšší riziko s sebou přinese i potenciálně vyšší zisk.

3.3 Analýza odchylek

Snahou tohoto rozkladu je postihnout změnu vrcholového ukazatele jako součet vlivů vybraných změn dílčích ukazatelů, jež je dána vzorcem:

$$\Delta y_x = \sum_i \Delta x_{a_i} , \quad (3.15)$$

kde Δy_x znamená přírůstek vlivu analyzovaného ukazatele x a Δx_{a_i} znamená vliv dílčího ukazatele a_i na analyzovaný ukazatel x .

Analýza se provádí pomocí odchylek:

- absolutní odchylka, jež je dána vzorcem: $\Delta x = x_1 - x_0$, (3.16)

- relativní odchylka, jež je dána vzorcem: $\Delta x = \frac{x_1 - x_0}{x_0}$. (3.17)

Aditivní vazba

U této vazby je celková změna rozdělena podle poměru změny ukazatele na celkové změně ukazatelů, jež je dána vzorcem:

$$\Delta x_{a_i} = \frac{\Delta a_i}{\sum_i \Delta a_i} \cdot \Delta y_x, \Delta a_i = a_{i,1} - a_{i,0}. \quad (3.18)$$

Tato změna je způsobena sčítáním a odčítáním.

Multiplikativní vazba

Existuje více způsobů řešení této vazby, kdy výpočty se zjišťují různými metodami. Avšak všechny metody vychází z faktu, že změna je způsobena násobením nebo dělením.

- **Metoda postupných změn**

Dle Dluhošové (2006, s. 33) je celková odchylka rozdělena mezi dílčí vlivy. Při výpočtu pomocí této metody jsou vlivy vyčísleny beze zbytku a výhodou této metody je její jednoduchost. Částečná nevýhoda spočívá v určení velikosti vlivů jednotlivých ukazatelů, která je závislá na pořadí ukazatelů ve výpočtu a existuje možnost špatného určení. Součin tří dílčích ukazatelů, $x = a_1 \cdot a_2 \cdot a_3$ vyjadřuje následující vlivy pomocí níže uvedeného vzorce:

$$\begin{aligned} \Delta x_{a_1} &= \Delta a_1 \cdot a_{2,0} \cdot a_{3,0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}, \\ \Delta x_{a_2} &= a_{1,1} \cdot \Delta a_2 \cdot a_{3,0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}, \\ \Delta x_{a_3} &= a_{1,1} \cdot a_{2,1} \cdot \Delta a_3 \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x} \end{aligned} \quad (3.19)$$

Tato metoda bude použita při výpočtech v praktické části diplomové práce.

- **Funkcionální metoda**

Dle Dluhošové (2006, s. 34) metoda zohledňuje současný vliv všech ukazatelů při vysvětlení jednotlivých vlivů a vychází z diskretních výnosů ukazatelů a_i a x . Výhoda této metody oproti metodě logaritmické spočívá v odstranění problému záporných indexů ukazatelů. Možným problémem této metody může být přidělení vah při rozdělování společných faktorů, neboť určení ekonomického zdůvodnění přístupu se může jevit jako problém.

Zajímavostí je, že v případě dvou prvků jsou výsledky pomocí funkcionální metody a metody rozkladu s rovnoměrným rozdělením zbytků stejného výsledku. Rovněž i tato metoda bude použita při výpočtech v praktické části diplomové práce, neboť je doporučována k pyramidovým rozkladům.

V případě rovnoměrného rozdělení součinu tří ukazatelů, $x = a_1 \cdot a_2 \cdot a_3$, jsou vlivy určeny pomocí následujícího vzorce:

$$\begin{aligned}\Delta x_{a_1} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_1} \cdot \left(1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_2} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_3} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_2} \cdot R_{a_3} \right) \Delta y_x, \\ \Delta x_{a_2} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_2} \cdot \left(1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_1} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_3} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_1} \cdot R_{a_3} \right) \Delta y_x, \\ \Delta x_{a_3} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_3} \cdot \left(1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_1} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_2} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_1} \cdot R_{a_2} \right) \Delta y_x.\end{aligned}\quad (3.20)$$

kde $R_{aj} = \Delta a / a_{j,0}$ je výpočet pro diskrétní výnos ukazatele a_i a $R_x = \Delta x / x_0$, $\Delta a = a_{i,1} - a_{i,0}$ vyjadřuje způsob výpočtu pro diskrétní výnos ukazatele x .

Obecně lze vliv určit vyjádřením následujícího vzorce:

$$\Delta x_{a_i} = \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_i} \cdot \left(1 + \sum_{j \neq i} \frac{1}{2} \cdot R_{a_j} + \sum_{j \neq i} \sum_{\substack{k \neq i \\ k > j}} \frac{1}{3} \cdot R_{a_j} \cdot R_{a_k} + \sum_{j \neq i} \sum_{\substack{k \neq i \\ m \neq i \\ k > j \\ m > k}} \frac{1}{4} \cdot R_{a_j} \cdot R_{a_k} \cdot R_{a_m} + \dots \right) \Delta y_x \quad (3.21)$$

- **Metoda rozkladu se zbytkem**

Vlivy jsou vyčísleny se zbytkem, který je zároveň i výsledkem kombinace současných změn více ukazatelů. Výhoda této metody spočívá především v nezávislosti pořadí ukazatelů a rozklad je jednoznačný. Nespornou nevýhodou je „zbytek“, který nelze přesně ekonomicky odůvodnit a určit.

- **Logaritmická metoda**

Tato metoda zachycuje změnu ukazatelů při stanovení vysvětlení jednotlivých vlivů. Logaritmická metoda se používá u spojitých výnosů. Její výhodou je bezproblémové určení pořadí ukazatelů včetně zbytku, a navíc postihuje všechny ukazatele. Nevýhodou u této metody je fakt, že všechny výsledky musejí být kladné, neboť při použití výpočtu pomocí logaritmických indexů ani jiný výsledek nelze použít.

4 Analýza a zhodnocení ziskovosti

Všechny předchozí teoretické poznatky směřovaly k jedinému cíli, a to k praktickému zhodnocení ziskovosti bankovního sektoru České republiky a Slovenska, a odpovědět na otázku, který bankovní sektor je na tom z pohledu ziskovosti lépe.

4.1 Vstupní data

Dříve než se započne samotný výpočet dekompozice zisku, je nutné sjednotit měny. Protože je zpracovávána diplomová práce v českém jazyce, rozhodla jsem se počítat dekompozici zisku v Korunách českých.

Pro výpočet dekompozice zisku je nutné mít data z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. V případě České republiky byla data za jednotlivé roky získána z údajů na webových stránkách České národní banky. V příloze č. 3 je uvedený zkrácený výpis výkazu zisku a ztráty za roky 2004-2010 a v příloze č. 4 pak upravená rozvaha, rovněž za uvedené roky 2004-2010. Všechny hodnoty jsou uvedeny v milionech korun. Rok 2004 byl přidán z důvodu průměrování hodnot, které bude použito při výpočtu.

Slovenské výkazy byly získány z databáze Národné banky Slovensko. V příloze č. 6 je uveden upravený a zkrácený výkaz zisku a ztráty za roky 2004-2010. V příloze č. 7 je zpracována rozvaha za stejné období.

Slovensko přijalo Euro jako svoji národní měnu až v roce 2009, do tohoto roku byly všechny výkazy zpracovávány v Korunách Slovenských (Sk). Prvním krokem bylo nutné sjednotit slovenskou měnu a to převodem měny Sk na Euro při kurzu 30,126 Sk/Eur. Tento kurz byl oficiálním používaným vyhlášeným kurzem.

Pro samotný výpočet bylo nutné ještě upravit jednotlivé položky do podoby potřebné k výpočtu samotné dekompozice zisku pomocí pyramidového rozkladu. V tabulce č. 4.1 je uveden přehled položek ČR, využitých pro výpočet dekompozice zisku za sledované období. Stejná tabulka bude i v případě Slovenska.

Tabulka č. 4.1.: Vstupní data pro výpočet dekompozice zisku ČR

Položka (v mil. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
průměrná celková aktiva	2741038	3053090	3E+06	3895973	4069552	4141778
průměrný kapitál	199360,5	226830	245339	274623	305995,5	331266
průměrná úročená aktiva	1483926	505120	418593	394818,5	433610,5	475505
průměrná úročená pasiva	530753,5	282346	307934	330240,5	347821	366795
celková úročená aktiva	564955	445285	391900	397737	469484	481526
celková úročená pasiva	269273	295418	320449	340032	355610	377979
celkové úrokové výnosy	107143	124114	156437	191917	174434	166962
celkové úrokové náklady	43100	52567	71742	93874	71161	61655
operační výnosy	41088	42768	50673	50509	56379	54228
operační náklady	58854	63827	68649	72343	70769	72257
neoperační výnosy/náklady	13072	10725	8079	129	19070	7717
zisk před zdaněním (EBIT)	49272	49142	59283	54040	70778	65636
daň z příjmu	10133	11132	12105	8345	11038	9980
zisk po zdanění (EAT)	39139	38009	47178	45695	59740	55656
vlastní kapitál	219829	233831	256847	292399	319592	342939

Zdroj: vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny hodnoty, jejichž význam bude popsán v následujícím textu.

Hodnoty průměrných položek rozvahy pro ČR jsou uvedeny v příloze č. 5.

Položka úročená aktiva v sobě zahrnuje všechny položky aktiv vyjma položek hotovost, pohledávky vůči centrální bance a hmotný a nehmotný majetek.

Položka úročených pasiv v sobě zahrnuje všechny položky pasiv snížené o hodnotu vlastního kapitálu.

Do položky operační výnosy patří především přijaté poplatky a provize a výnosy z dividend. Protipólem operačních výnosů jsou operační náklady, které jsou tvořeny zaplacenými poplatky a provizemi a mimo to jsou zde zařazeny i správní náklady.

V položce neoperační výnosy/náklady se nacházejí zisk/ztráta z nevykazovaných finančních aktiv a závazků, zisk/ztráta z vykazovaných finančních aktiv a závazků, zisk/ztráta z finančních závazků k obchodování, zisk/ztráta z ostatní provozní činnosti, kurzové rozdíly aj.

V tabulce č. 4.2 je stejné složení položek jako v případě ČR, a proto nebudou jednotlivé položky blíže definovány. V příloze č. 8 jsou uvedeny průměrné hodnoty rozvahy SK za rok 2005-2010.

Aby bylo možné vyhodnotit a srovnat, který z analyzovaných států má lepší ziskovost, je nutné převést vstupní data SK na koruny české, a to kurzem vyhlášeným ČNB vždy k 31. 12. daného analyzovaného roku. Hodnoty kurzů EUR/CZ jsou uvedeny

v následující tabulce a zároveň jsou součástí této tabulky i převedené hodnoty do korun českých.

Tabulka č. 4.2.: Vstupní data pro výpočet dekompozice zisku Slovenska

Položka (v mil. EUR)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
průměrná celková aktiva	42606,0878	46645,074	51080,13	59142,893	57923	53873,5
průměrný kapitál	3242,06665	3415,704	3975,2373	4758,30256	5099,5	5204,5
průměrná úročená aktiva	41237,0544	45202,848	49573,458	57312,6278	56084,5	52386
průměrná úročená pasiva	39364,0211	43229,37	47104,893	54384,5904	52823,5	48669
celková úročená aktiva	45182,0355	45223,661	1624492	53923,2557	60702	51467
celková úročená pasiva	43301,1352	43157,605	1537998	51052,1808	57717	47930
celkové úrokové výnosy	1809,63288	2258,7798	2727	3104	2339	2265
celkové úrokové náklady	823,972648	1110,5357	1396	1559	776	576
operační výnosy	7984	408	458	501	190	322
operační náklady	7732,90759	1082,5192	1162	1330	1256	1183
neoperační výnosy/náklady	-304	48	-102	-81	-114	-151
zisk před zdaněním (EBIT)	539,13563	743,47739	704	669	340	646
daň z příjmu	77,0430857	153,42229	121	161	90	142
zisk po zdanění (EAT)	462,092545	590,0551	583	508	250	504
vlastní kapitál	3276,53854	3554,8695	4395,6051	5121	5078	5331

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
kurz EUR / Kč	29,005	27,495	26,62	26,93	26,465	25,06

Položka (v mil. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
průměrná celková aktiva	1235789,58	1282506,3	1359753,1	1592718,11	1532932,2	1350069,9
průměrný kapitál	94036,1433	93914,783	105820,82	128141,088	134958,27	130424,77
průměrná úročená aktiva	1196080,76	1242852,3	1319645,5	1543429,07	1484276,3	1312793,2
průměrná úročená pasiva	1141753,43	1188591,5	1253932,2	1464577,02	1397973,9	1219645,1
celková úročená aktiva	1310504,94	1243424,5	43243977	1452153,27	1606478,4	1289763
celková úročená pasiva	1255949,43	1186618,3	40941507	1374835,23	1527480,4	1201125,8
celkové úrokové výnosy	52488,4015	62105,15	72592,74	83590,72	61901,635	56760,9
celkové úrokové náklady	23899,3267	30534,18	37161,52	41983,87	20536,84	14434,56
operační výnosy	231575,92	11217,96	12191,96	13491,93	5028,35	8069,32
operační náklady	224292,985	29763,864	30932,44	35816,9	33240,04	29645,98
neoperační výnosy/náklady	-8817,52	1319,76	-2715,24	-2181,33	-3017,01	-3784,06
zisk před zdaněním (EBIT)	15637,629	20441,911	18740,48	18016,17	8998,1	16188,76
daň z příjmu	2234,6347	4218,3459	3221,02	4335,73	2381,85	3558,52
zisk po zdanění (EAT)	13402,9943	16223,565	15519,46	13680,44	6616,25	12630,24
vlastní kapitál	95036,0003	97741,138	117011,01	137908,53	134389,27	133594,86

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Dekompozice zisku za sledované období

V následujících podkapitolách bude zkoumán vliv jednotlivých dílčích ukazatelů na celkový ukazatel ROE pomocí metody postupných změn a metody funkcionální u obou analyzovaných států za dané období.

Dekompozice zisku pomocí pyramidového rozkladu ukazatele ROE je uvedena v přílohách 9-28.

Následující tabulka č. 4.3 obsahuje hodnoty vrcholového ukazatele ROE pro jednotlivé roky u států ČR a Slovensko.

Tabulka č. 4.3.: Hodnoty ukazatele ROE v jednotlivých letech

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ROE _{ČR} (v %)	17,80%	16,25%	18,37%	15,63%	18,69%	16,23%
ROE _{SK} (v %)	14,10%	16,60%	13,26%	9,92%	4,92%	9,45%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel ROE v případě ČR se pohybuje v rozmezí od 15 % do 19 %. Nejnižší hodnotu vykazuje rok 2008 a to 15,63 % a naopak nejvyšší hodnota ROE byla již o rok později a to 18,69 %. Nízká hodnota ROE v roce 2008 je zapříčiněná nástupem ekonomické krize a odlivem finančních prostředků do center matek bankovních společností.

Hodnota ukazatele ROE na Slovensku se pohybuje v rozmezí od 4,92 % do 16,6 %. Na první pohled je zde zřejmý výrazný pokles a bude zajímavé určit, co tento pokles způsobilo. Odpověď na to se budeme snažit nalézt v dalších podkapitolách této diplomové práce. I zde platí, že nejnižší naměřená hodnota byla v roce 2009 a to v době přijetí eura a navíc propuknutí ekonomické krize v jejím plném významu. Hodnota ROE v roce 2010 zaznamenala téměř dvojnásobný nárůst oproti předchozímu roku. Na tomto růstu měla svůj podíl i politika Evropské centrální banky, která kladným způsobem ovlivnila opětovné oživení bankovního sektoru a to především snížením úrokových sazeb pro centrální banky Eurozóny a půjčkami finančních prostředků ztrátovým bankám v řádu miliard eur.

4.2.1 Dekompozice zisku 2005/2006

V následující části bude dekomponován zisk pro období 2005/2006, a to pro oba státy s využitím obou metod.

Následující tabulka 4.4 zachycuje výsledky dílčích vlivů ukazatelů, které ovlivňují vrchový ukazatel ROE. Analýza vlivů je spočítána prostřednictvím analýzy odchylek a na vyčíslení vlivů je použita metoda funkcionální a metoda postupných změn.

Tabulka č. 4.4.: Dekompozice zisku 2005/2006

Období	Stát- metoda	multiplikátor	ROA	celková úr. marže	celková op. marže	celková neop. marže	celková daň. marže	uk.výnos. aktiv	Ø sazba úr. aktiv	Ø sazba úr. pasiv	čistá úr. pozice k úr. aktivům
05/06	ČR- m.p.z.	-0,41%	-2,46%	0,10%	-0,62%	-1,87%	-0,08%	23,35%	-32,94%	-19,93%	11,70%
05/06	ČR- m.f.	-0,35%	-2,26%	0,10%	-0,57%	-1,72%	-0,07%	-47,43%	22,88%	13,84%	-13,38%
05/06	SK- m.p.z.	0,56%	2,46%	-0,40%	5,44%	-2,18%	-0,40%	-0,01%	-0,18%	-0,14%	-0,02%
05/06	SK-m.f.	0,60%	2,39%	-0,38%	5,28%	-2,12%	-0,38%	-0,01%	-0,17%	-0,13%	-0,02%

Zdroj: vlastní zpracování

V první části bude pozornost věnována českému bankovnímu sektoru, následně pak slovenskému bankovnímu sektoru.

Hodnota ukazatele ROE v roce 2005 byla 17,80 % a v roce 2006 došlo ke snížení ukazatele ROE oproti roku 2005 o 1,55 %, tedy v roce 2006 hodnota ukazatele ROE dosahovala 16,25 %. Při porovnání dílčích vlivů obou použitých metod jsou viditelné velmi podobné dosažené výsledky až do třetí úrovně pyramidového rozkladu, poté se výsledky výrazně odlišují. S odkazem na teoretickou část, kdy prof. Zmeškal doporučoval v případě analýzy bank používat spíše metodu funkcionální, budou popisovány dílčí vlivy právě prostřednictvím této metody. V tomto období měl největší vliv na růst ROE ukazatel průměrné sazby úročených aktiv ve výši 22,88 % a největší vliv na pokles vrcholového ukazatele ROE měl ukazatel výnosových aktiv 47,43 %. Nepatrný nárůst zaznamenala celková úroková marže a to 0,10 %. Naproti tomu operační marže a neoperační marže zaznamenaly pokles. Rovněž i ukazatel celkové daňové marže zaznamenal mírné snížení, které mělo za následek i snížení hodnoty ukazatele výnosnosti kapitálu. V roce 2006 se projevila vyšší vykázaná daň z příjmů (11,2 mld. Kč oproti 10,1 mld. Kč v roce 2005). Splatná daň z příjmů sice vlivem snížení daňové sazby meziročně mírně poklesla, v roce 2006 však vzrostla vykázaná odložená daň. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv je vyšší než ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv, což je z hlediska čisté úrokové pozice v pořádku. V roce 2006 se oproti roku 2005 zvýšil objem úvěrů poskytnutých obyvatelstvu

i nefinančním podnikům. Úvěry podnikům vzrostly v o 21,0 % na 635,3 mld. Kč a úvěry obyvatelstvu o 30,4 % na 494,9 mld. Kč (růst se týkal především hypotečních a jiných úvěrů na bydlení, které se zvýšily na 371,3 mld. Kč a spotřebitelské úvěry vzrostly o zhruba 22,8 % na 109,2 mld. Kč). Zisk bankovního sektoru se snížil jen velmi nepatrně, ale jde především o změnu struktury položek majících vliv na neúrokový zisk, jehož výši ovlivnily nárůst správních nákladů (to způsobilo negativní vliv operační marže) a tvorba rezerv a opravných položek, minimální vliv mají jednorázové výnosy ze specifických operací. V meziročním srovnání se čistý zisk poté snížil o 1,2 mld. Kč, to je však dáno zejména vyšší vykázanou daní z příjmů. Z tabulky č. 4.1 a č. 4.2 je vidět, že úroveň zisku před zdaněním se příliš nezměnila oproti roku předcházejícímu. Z jednotlivých kategorií zisku z finanční činnosti v roce 2006 rostl i nadále nejvýznamněji úrokový zisk, meziročně se zvýšil o 8,3 mld. Kč na celkových 72,4 mld. Kč. Úrokový zisk představuje již téměř 62 % celkového zisku z finanční činnosti. Vlivem růstu objemu klientských depozit a mírného zvýšení úrokových sazeb v roce 2006 vzrostly i úrokové náklady. Úrokové rozpětí se meziročně téměř nezměnilo. Zisk z poplatků a provizí se v roce 2006 zvýšil o 1,1 mld. Kč zhruba na 32,9 mld. Kč. I když se jedná o mírně vyšší meziroční přírůstek než v roce 2005, oproti předchozím letům se tempo růstu zisku z poplatků a provizí výrazně zpomalilo a to zásluhou konkurenčního boje na trhu. Svůj podíl má i velký zájem médií a veřejnosti o téma poplatků⁵, což bankám neumožňuje příliš zvyšovat ceny za své služby. Růst poplatkových výnosů je tak tažen především rostoucím počtem transakcí. Téměř polovinu výnosů tvořily poplatky a provize z platebního styku, nicméně oproti růstu v předchozím období došlo v roce 2006 k jejich mírnému poklesu na 19,5 mld. Kč. Zisk z finančních operací se snížil na hodnotu 9,8 mld. Kč. Na neoperační marži měl vliv především nárůst nákladů spojený se zvýšením příspěvku do Fondu pojištění vkladů.

V případě Slovenského bankovního sektoru byl ukazatel ROE v roce 2005 na úrovni 14,10 % a navýšil se na 16,60 % v roce 2006. Jde tedy jednoznačně o 2,5 % nárůst. Hodnoty dílčích ukazatelů u obou metod jsou velmi podobné, ale i přesto se budeme věnovat analýze dle funkcionální metody.

Největší pozitivní vliv na vrcholový ukazatel ROE měl ukazatel celková operační marže ve výši 5,28 % a největší negativní vliv měl ukazatel celková neoperační marže ve výši 2,12 %. Všechny zbývající změny vlivů nejsou nijak výrazné. Stejně jako v případě

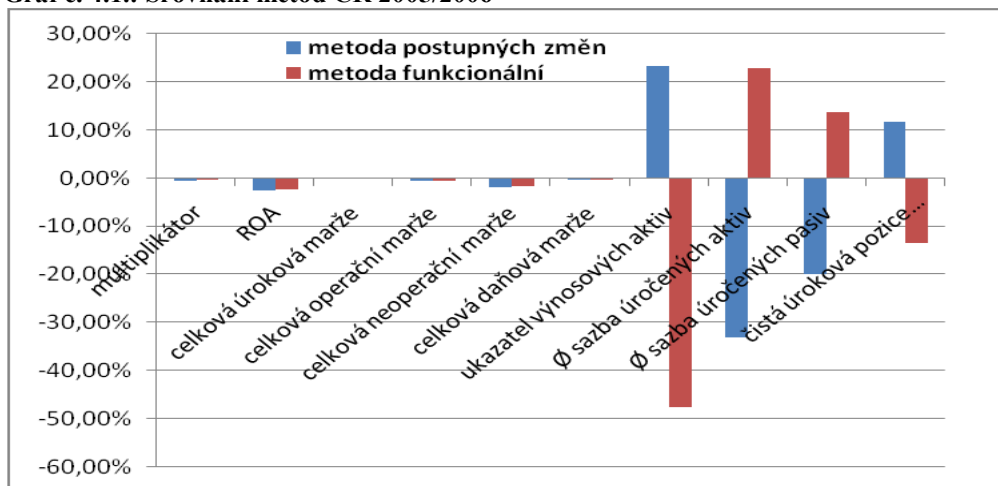
---

⁵ Byla vytvořena stránka monitorující poplatky bank. Odkaz na tuto webovou stránku je zde: <http://www.bankovnipoplatky.com/>.

ČR je ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv vyšší než ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv, což je z hlediska čisté úrokové pozice v pořádku. Oba tyto ukazatele ovšem zaznamenaly menší propad. V případě průměrných úrokových pasiv je to dáno především nižším nárůstem úroků z depozit oproti roku předcházejícímu. Na změnu průměrných úrokových aktiv měl vliv nárůst objemu úvěrů, kdy koncem roku 2006 tvořil tento objem 46 % celkových aktiv. Z toho nejvyšší část připadá na zvýšení úvěrů pro obyvatelstvo (především hypoteční úvěry). Velká změna byla ale ve snížení podílu zahraničních majetkových a dluhových cenných papírů a rovněž klesl i objem investic bank do cenných papírů. Ukazatel celkové daňové marže zaznamenal mírné snížení, ale díky vysokému navýšení operační marže se to neprojevalo snížením hodnoty ukazatele výnosnosti kapitálu. Ukazatel čisté úrokové marže zaznamenal oproti předchozímu roku mírný propad, kdy absolutní ukazatel se snížil o 0,4 %. Tento propad byl způsoben zvýšením úrokových sazeb, které se podepsaly na nárůstu nákladových položek, jež způsobily celkové snížení ukazatele čisté úrokové marže, i přes nárůst dividend. Položka ukazatel operační marže se meziročně zvýšila o 5,28 %. Na tomto nárůstu se podepsalo především obrovské navýšení neúrokových aktiv, které způsobilo, že banky dokázaly zvyšovat ziskovost z primárních bankovních činností. Zvýšení ziskovosti primárních bankovních činností mělo za následek především zvýšení velikosti odpisů a odprodeje pohledávek klientů za předchozí rok. Nárůst operačního zisku byl mnohem vyšší, neboť na nákladové stránce se projevilo zvýšení správních nákladů a změny ve výši poplatků za vybrané služby. Ukazatel celková neoperační aktiva zaznamenal snížení, jež způsobily především ztráty z operací s cennými papíry. Největší vliv na ztráty z operací s cennými papíry měly zvýšené úrokové sazby, které snížily objemy nakupovaných cenných papírů a pro banky se staly ztrátovými.

Z daného grafu č. 4.1 je zřejmé že první tři stupně rozkladu vykazují téměř shodné vlivy, ale zbývající jsou naprosto odlišné.

Graf č. 4.1.: Srovnání metod ČR 2005/2006

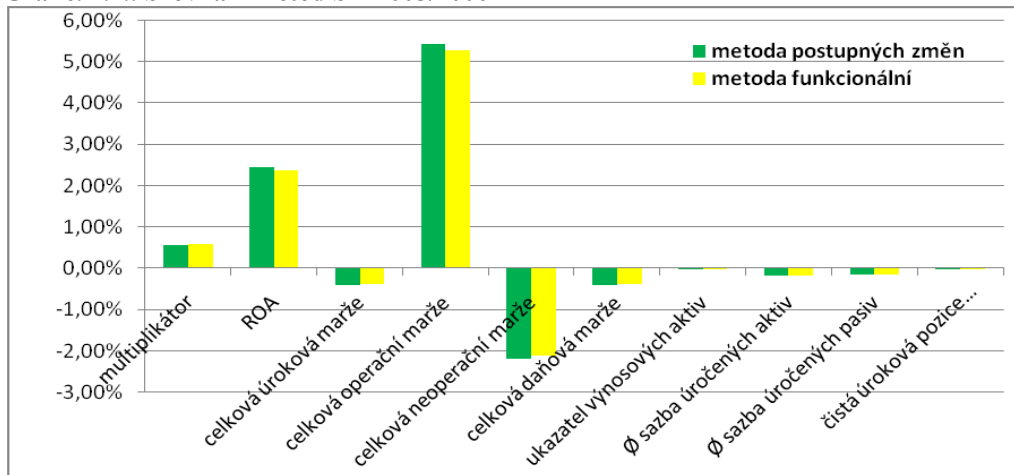

Zdroj: vlastní zpracování

Největší odlišnosti jsou u ukazatele výnosových aktiv, kdy v případě metody postupných změn je kladný vliv a v případě metody funkcionální vliv negativní. Průměrná sazba úročených aktiv a průměrná sazba úročených pasiv zaznamenaly právě opačné vlivy.

Z grafu č. 4.2 je zřejmé, že dílčí vlivy spočítané oběma metodami jsou velmi podobné a mají rovněž i stejný průběh na všech úrovních rozkladu.

Graf č. 4.2.: Srovnání metod SK 2005/2006

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší pozitivní vliv je v případě operační marže a naopak nejnižší vliv je v případě čisté úrokové pozice vztážené na průměrná aktiva.

Z tohoto období vyšla lépe ziskovost bankovního sektoru Slovenska a to proto, že zaznamenala pozitivní nárůst v roce 2006 oproti předchozímu roku 2005.

4.2.2 Dekompozice zisku 2006/2007

Stejným způsobem jako v předchozím roce bude provedena i dekompozice zisku v tomto roce. Popíšeme nejprve změny v případě ČR a následně Slovenska, a to dle metody funkcionální.

Tabulka č. 4.5.: Dekompozice zisku 2006/2007

Období	Stát- metoda	multiplikátor	ROA	celková úr. marže	celková op. marže	celková neop. marže	celková daň. marže	uk.výnos. aktiv	Ø sazba úr. aktiv	Ø sazba úr. pasiv	čistá úr. pozice k úr. aktivům
06/07	ČR- m.p.z.	0,75%	1,73%	1,29%	1,94%	-1,35%	-0,16%	2,18%	-34,31%	12,54%	16,57%
06/07	ČR- m.f.	0,76%	1,64%	1,22%	1,85%	-1,28%	-0,15%	-8,30%	9,28%	3,39%	-5,05%
06/07	SK- m.p.z.	-1,02%	-1,59%	1,25%	0,59%	-2,63%	-0,80%	0,03%	0,50%	0,39%	0,16%
06/07	SK- m.f.	-0,93%	-1,57%	1,24%	0,58%	-2,61%	-0,79%	0,03%	0,49%	0,39%	0,17%

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2006 vrcholový ukazatel ROE dle tabulky č. 4.3 měl hodnotu 16,25 %, o rok později tento samý ukazatel dosáhl hodnoty 18,37 %. Jde tedy jednoznačně o pozitivní nárůst téměř o 3 %. Pozitivně nejvíce ovlivnil nárůst průměrné sazby úrokových aktiv a to výší 9,28 %. Nejvíce negativně se projevil ukazatel výnosových aktiv a to 8,3 %. Ukazatel celkové úrokové marže zaznamenal nárůst oproti předchozímu analyzovanému období 2005/2006, i když tento nárůst nebyl nějak významný, ale přesáhl jedno procento. Úrokový zisk se meziročně zvýšil o 13,2 mld. Kč na celkových 84,7 mld. Kč. Úrokový zisk již přesáhl 63 % podíl z celkového zisku z finanční činnosti. Trvalý růst úrokového zisku byl v roce 2007 ovlivněn zejména růstem úvěrového portfolia a vzestupem úrokových sazeb. K růstu úrokového zisku přispěl zejména pokračující růst úroků inkasovaných od klientů, kdy meziroční zvýšení bylo 22,3 mld. Kč a to především v důsledku zvýšené aktivity bank, zejména jejich pokračující úvěrové expanze. Naproti tomu úrokové náklady ke konci roku 2007 představovaly 71,7 mld. Kč. Výnosy z dividend se zvýšily 3,5krát v porovnání s rokem 2006 a činily 5,9 mld. Kč k poslednímu dni roku 2007, na tomto nárůstu se podílela především mimořádná dividenda, kterou v roce 2007 obdržela jedna z velkých bank. Ukazatel operační marže zaznamenal nárůst, který je možné zdůvodnit navýšením zisku z poplatků a provizí oproti nárůstu nákladům způsobených změnou sazebníku poplatků a provizí. Zisk tuzemského bankovního sektoru z poplatků a provizí se v roce 2007 zvýšil o 2,9 mld. Kč, avšak v meziročním srovnání některé banky v roce 2007 vykázaly i pokles zisku z poplatků. Ve struktuře poplatků se projevuje prodej finančních produktů klientům (operace s cennými papíry, produkty nebankovních finančních institucí atd). Správní

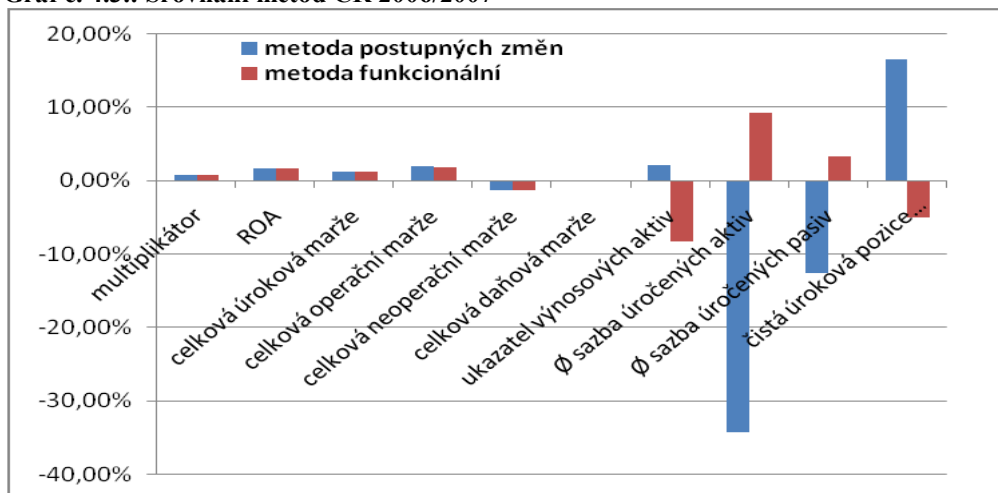
náklady bankovního sektoru dosáhly v roce 2007 celkové výše 59,6 mld. Kč. V meziročním srovnání to představuje stejně jako na konci roku 2006 nárůst o 3,9 mld. Kč. Podíl správních nákladů na zisku z finanční činnosti mírně klesl. Celková neoperační marže zaznamenala pokles, který způsobilo především přecenění v důsledku problémů na globálních finančních trzích ve druhé polovině roku 2007 a hodnota ostatních provozních výnosů a ostatních provozních nákladů, která v roce 2007 stagnovala. Náklady byly o 1,7 mld. Kč vyšší než výnosy, největší vliv měl příspěvek do Fondu pojištění vkladů, který se meziročně výrazně nezměnil a dosáhl hodnoty 1,7 mld. Kč. Celková daňová marže se projevila rovněž negativně, a to zapříčinilo opětovné snížení souhrnné hodnoty daně z příjmů ve výši 12,1 mld. Kč (oproti 11,1 mld. Kč v roce 2006), což znamená ve srovnání s rokem 2006 zvýšení pouze o necelou miliardu Kč. Rovněž se začínají projevovat důsledky snížení daňové sazby a daňová optimalizace. Nárůst zaznamenal i ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv, jež byl způsoben zvýšením objemu aktiv o 594,8 mld. Kč na hodnotu 3 746,6 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2006 (meziroční růst aktiv 2006/2005 o 197,4 mld. Kč) se tempo růstu výrazně zvýšilo. Aktivita bankovního sektoru jsou velmi dynamické, zejména v důsledku vysokých temp růstu úvěrové činnosti. Ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv se rovněž pozitivně projevil a navíc byl pořád nižší než ukazatel průměrných úrokových aktiv a to téměř 3x.

Na Slovensku dle tabulky č. 4.3 vrcholový ukazatel ROE v roce 2006 vyšel 16,60 % a v roce 2007 ukazatel ROE vyšel 13,26 %. Jde tedy jednoznačně o pokles téměř o 3 %. Největší pozitivní vliv dílčího ukazatele zaznamenala celková úroková marže ve výši 1,24 % a největší negativní dílčí vliv ukazatele zaznamenal ukazatel celková neoperační marže ve výši 2,61 %. Ukazatel celková úroková marže zaznamenal mírný vzestup, tento vzestup byl způsoben především zvýšením objemu úvěrů, avšak tento nárůst zaznamenaly především velké banky. Ukazatel celková operační marže zaznamenal rovněž propad, který byl způsoben především vysokým nárůstem správních nákladů, kdy tento nárůst nestačil vstřebat neúrokový příjem, jež navíc ještě poklesl z důvodu snížení výnosů z poplatků a provizí, kdy právě poplatky a provize tvořily na konci roku 2007 zhruba jen 30 % hrubého příjmu. Ukazatel celkových neoperačních aktiv zaznamenal mírný pokles a to snížením příjmů z obchodování a z obchodování s cennými papíry. Stoupl objem tvorby opravných položek. Ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv se velmi nepatrně navýšil a to zásluhou opětovného zvýšení vkladů od klientů a cennými papíry emitovanými stavebními spořitelny. Na růst ukazatele sazby průměrných úrokových aktiv se podílel opětovný

růst pohledávek poskytnutých klientům, ale i objem prostředků investovaných do NBS. Naproti tomu meziročně poklesly investice do cenných papírů.

Na níže uvedeném grafu č. 4.3 je zobrazeno srovnání metody postupných změn a metody funkcionální.

Graf č. 4.3.: Srovnání metod ČR 2006/2007

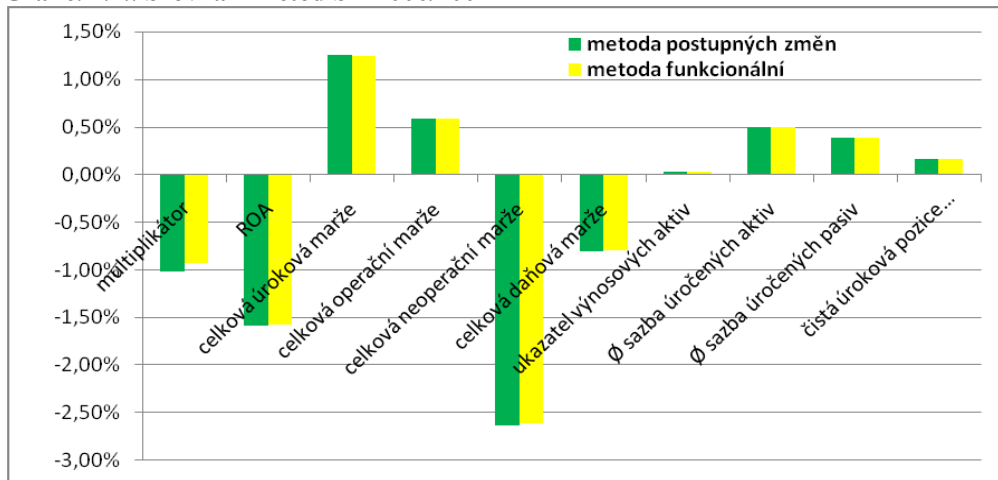

Zdroj: vlastní zpracování

Na daném grafu je vidět, že do třetího stupně pyramidového rozkladu kopíruje metoda funkcionální metodu postupných změn, avšak další rozklady se velmi odlišují a to přímo obráceně. Ukazatel výnosových aktiv v případě metody postupných změn zaznamenal pozitivní vliv, avšak v případě metody funkcionální byl tento vliv negativní. Podobně jsou na tom i zbývající vlivy ukazatelů. V tomto případě nelze jednoznačně určit, zda převažuje více pozitivních nebo negativních vlivů.

Na dalším grafu č. 4.4 je rovněž srovnání obou metod pro toto analyzované období avšak v tomto případě pro Slovensko.

Graf č. 4.4.: Srovnání metod SK 2006/2007

Zdroj: vlastní zpracování

Na Slovensku se dílčí vlivy u obou metod pohybují téměř shodně, u některých ukazatelů jsou tyto vlivy dokonce shodné. Dalo by se dokonce říci, že metoda postupných změn kopíruje metodu funkcionální. Na první pohled je rovněž vidět, že největší negativní vliv na ukazatel ROE bez sporu připadá na ukazatel celková neoperační marže, a pomyslné první místo v případě pozitivního vlivu obsadil ukazatel celková úroková marže. Z celkového pohledu vyplývá, že převažuje více pozitivních vlivů než negativních.

Při porovnání dekompozice zisku v tomto období u obou analyzovaných států se jeví lepší pozice České republiky, neboť vykazuje více pozitivních odchylek a menší absolutní změny.

4.2.3 Dekompozice zisku 2007/2008

Stejným způsobem jako v předchozích dvou analyzovaných obdobích bude provedena i dekompozice zisku v období 2007/2008. Popíšeme nejprve změny v případě ČR a následně pak Slovenska, opět dle metody funkcionální pro zachování kontinuity. Výsledky vlivů obou metod pro oba analyzované státy zachycuje tabulka č. 4.6.

Tabulka č. 4.6.: Dekompozice zisku 2007/2008

Období	Stát- metoda	multiplikátor	ROA	celková úr. marže	celková op. marže	celková neop. marže	celková daň. marže	uk.výno s. aktiv	Ø sazba úr. aktiv	Ø sazba úr. pasiv	čistá úr. pozice k úr. aktivům
07/08	ČR- m.p.z.	0,17%	-2,76%	0,49%	-0,31%	-1,85%	-1,09%	0,88%	-17,51%	-7,99%	3,62%
07/08	ČR- m.f.	0,15%	-2,63%	0,47%	-0,30%	-1,76%	-1,04%	-3,43%	2,73%	1,25%	-0,63%
07/08	SK- m.p.z.	-0,48%	-3,51%	-0,29%	1,01%	-2,71%	-1,53%	0,17%	-0,37%	-0,43%	0,00%
07/08	SK- m.f.	-0,38%	-3,23%	-0,26%	0,93%	-2,49%	-1,40%	-0,42%	-0,34%	-0,39%	0,00%

Zdroj: vlastní zpracování

V České republice v roce 2007 byla hodnota vrcholového ukazatele ROE dle tabulky č. 4.3 ve výši 18,37 %, a o rok později se tato hodnota změnila na 15,63 %. Projevil se zde propad o jisté 2 %, z velké části zapříčiněný nástupem ekonomické krize do ČR, a protože se banky na tuto krizi snažily zajistit, nebyl tento propad příliš výrazný. Dle metody funkcionální největší pozitivní vliv má dílčí ukazatel průměrná sazba úrokových aktiv 2,73 %, podle této metody má největší negativní vliv dílčí ukazatel ROA, kdy jeho hodnota dosahovala výše 2,63 %. Ukazatel čisté úrokové marže zaznamenal nepatrný nárůst o 13 mld. Kč oproti předchozímu období a navíc tvoří více než 70 % celkového zisku z finanční činnosti. K růstu úrokového zisku v roce 2008 přispěl růst úvěrového portfolia, který se však uskutečňoval v prostředí snižování úrokových sazeb a rovněž

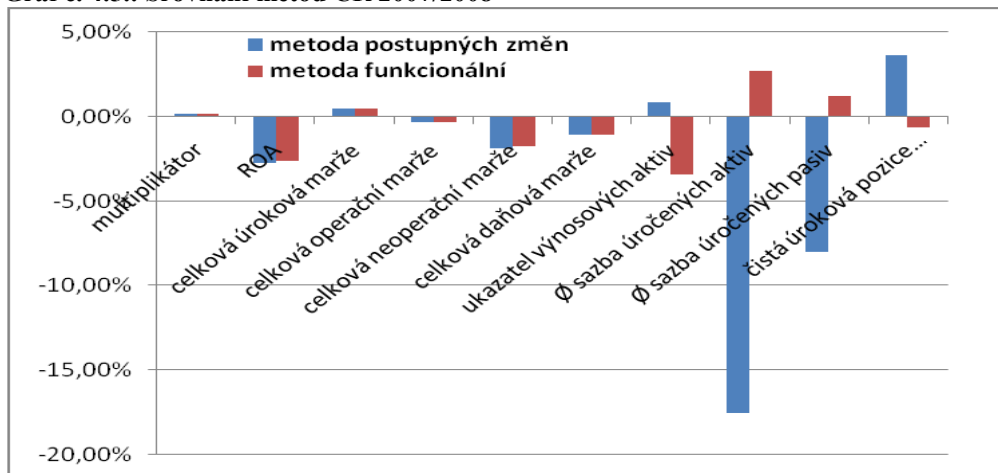
k němu přispěl i nárůst úroků od ostatních bank a centrální banky. Avšak toto byl jediný pozitivní nárůst, zbývající položky zisku z finanční činnosti zaznamenaly ztráty. Ukazatel celkové operační marže zaznamenal propad, který způsobila stagnace zisku z poplatků a provizí a rovněž citelný propad výnosů z dividend (tento propad byl téměř 30 %). Náklady na poplatky a provize se musely z důvodů konkurenčního boje mezi jednotlivými bankami snížit. Ukazatel neoperační marže zaznamenal rovněž ztrátu, kterou způsobila hodnota ostatních provozních výnosů a hodnota ostatních provozních nákladů, jež se v roce 2008 mírně zvýšila. Přičemž provozní náklady byly o 0,8 mld. Kč vyšší než výnosy. Nejvýznamnější položkou na straně nákladů je příspěvek do Fondu pojištění vkladů, který se meziročně výrazně nezměnil a dosáhl hodnoty 1,8 mld. Kč.

Na Slovensku hodnota vrcholového ukazatele ROE byla v roce 2007 dle tabulky č. 4.3 na úrovni 13,26 %, a o rok později pak hodnota ROE byla 9,92 %. Je zde zcela evidentní propad, způsobený nástupem ekonomické krize na Slovensku. Největší pozitivní vliv dílčího ukazatele se projevil, dle metody funkcionální, u ukazatele celková operační marže ve výši 0,93 %. Největší negativní vliv se projevil u dílčího ukazatele celková daňová marže a to výškou 1,4 %. V první polovině roku bankovní sektor velmi ztrácel a nestihl pak ztrátu napravit. V případě celkové úrokové marže byl zaznamenán mírný propad způsobený snížením objemu úvěrů podniků, snížením úrokových sazeb na klientské úvěry a nárůstem nákladů v sektoru domácností. Snížení zisku celého bankovního sektoru způsobila především ztráta jedné velké banky a to se podepsalo na všech úrovních pyramidového rozkladu. Ukazatel celkové operační marže jako jediný zaznamenal nárůst oproti předchozímu roku zapříčiněný nárůstem objemu obchodů oproti minulému období, dále pak nárůst výnosu z poplatků a provizí a konečně zvýšení administrativních nákladů. Ukazatel celková neoperační marže rovněž propadl oproti svému předcházejícímu období. Tento propad lze připsat na vrub velkému nárůstu ostatní nákladů, dále pak nestačily rezervy a projevil se i velký nárůst opravných položek. Negativně se projevila i celková daňová marže, jež způsobila snížení ukazatele ROA. Zajímavé je také zjištění, že ukazatel čisté úrokové pozice vztažené na aktiva se oproti předcházejícímu roku příliš nezměnil. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv se snížil především díky nižší poptávce po úvěrech podniků a obyvatelstva a rovněž poklesla poptávka po dlouhodobějších úvěrech. Svůj podíl mělo i zpřísnění úvěrových standardů. Rovněž došlo ke snížení objemu investic do cenných papírů. Celkový propad úrokových

aktiv byl vyšší než propad úrokových pasiv. Ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv zaznamenal propad stejně jako jeho protipoložka aktiva, avšak tento propad byl nižší.

Následující graf č. 4.5 popisuje srovnání obou metod pro ČR v tomto období.

Graf č. 4.5.: Srovnání metod ČR 2007/2008

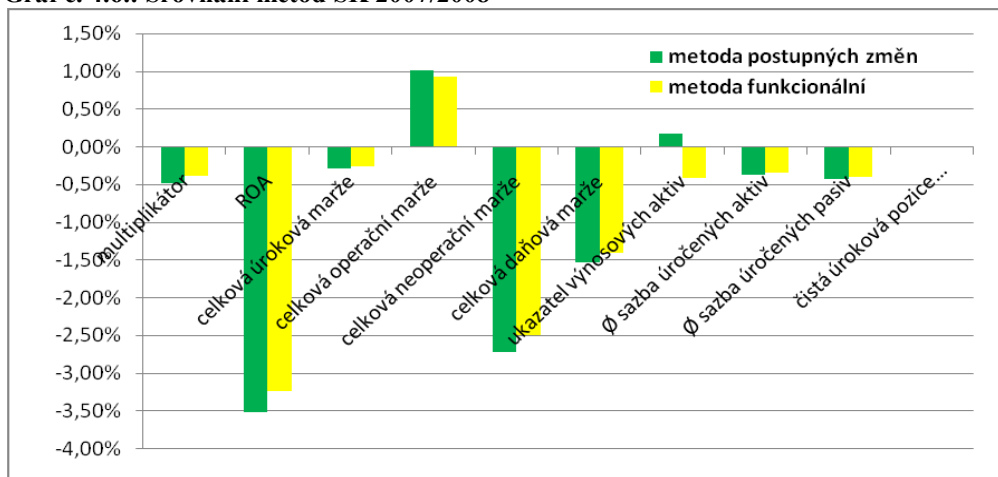

Zdroj: vlastní zpracování

Z daného grafu vyplývá, že do třetí úrovně pyramidového rozkladu metoda postupných změn kopíruje metodu funkcionální, poté se obě metody rozcházejí. Protože se přikládá větší váha metodě funkcionální, je nutné se zmínit, že zaznamenala více negativních dílčích vlivů. Na první pohled je ale zřejmé, že obě metody v tomto období mají více negativních vlivů na celkový vrcholový ukazatel než v předcházejících srovnávaných obdobích.

Na následujícím grafu č. 4.6 je zachyceno rovněž srovnání metod daného analyzovaného období pro Slovensko.

Graf č. 4.6.: Srovnání metod SK 2007/2008

Zdroj: vlastní zpracování

Jako tomu bylo v předchozích obdobích i zde platí, že obě metody mají shodný průběh a ani odchylky nejsou výrazné. Největší ztráta připadá na ukazatel ROA a nejnižší na ukazatel celková úroková aktiva.

V tomto zkoumaném období bankovní sektory obou států zaznamenaly snížení vrcholového ukazatele ROE. Avšak menší pokles rentability se projevil v bankovním sektoru České republiky. I dílčí vlivy převážné části ukazatelů byly nižší než v případě slovenského bankovního sektoru.

4.2.4 Dekompozice zisku 2008/2009

Dekompozice zisku pro období 2008/2009 bude provedena stejně jako v případě předcházejícího období. Nejprve bude popsána dekompozice zisku pro český bankovní sektor a následně pak pro slovenský bankovní sektor. Výpočty jednotlivých metod pro oba státy jsou uvedeny v následující tabulce č. 4.7.

Tabulka č. 4.7.: Dekompozice zisku 2008/2009

Období	Stát- metoda	multiplikátor	ROA	celková úr. marže	celková op. marže	celková neop. marže	celková daň. marže	uk.výnos. aktiv	Ø sazba úr. aktiv	Ø sazba úr. pasiv	čistá úr. pozice k úr. aktivům
08/09	ČR- m.p.z.	-1,04%	3,92%	0,11%	1,08%	2,43%	0,30%	-0,09%	7,46%	7,09%	-97,40%
08/09	ČR- m.f.	-1,10%	3,81%	0,11%	1,05%	2,36%	0,29%	0,64%	0,27%	0,25%	-3,01%
08/09	SK- m.p.z.	-0,92%	-4,85%	0,79%	-4,02%	-0,55%	-1,07%	-0,02%	0,81%	0,91%	-0,13%
08/09	SK-m.f.	-0,64%	-4,72%	0,77%	-3,91%	-0,53%	-1,04%	-0,02%	0,79%	0,88%	-0,10%

Zdroj: vlastní zpracování

V České republice byla hodnota vrcholového ukazatele ROE dle tabulky č. 4.3 v roce 2008 vypočtena na 15,63 %, o rok později došlo k navýšení tohoto ukazatele na 18,69 %. Jde tedy o pozitivní nárůst o 3,06 %, což je velmi dobrý výsledek s ohledem na probíhající hospodářskou krizi. Českému bankovnímu sektoru se podařilo paradoxně zvýšit ziskovost v době této krize a přitom ostatní bankovní sektory ztrácely. Nejvíce se pozitivně projevil ukazatel ROA a to ve výši 3,81 %, přitom nejvíce tomuto ukazateli pomohla celková neoperační marže. Nejvíce negativně ovlivnil vrcholový ukazatel ROE ukazatel čistá úroková pozice k úrokovým aktivům a to výši 3,01 %. Ukazatel průměrná sazba úrokových aktiv je vyšší než průměrná sazba úrokových pasiv, což se dobře znamená, neboť signalizuje čistou úrokovou pozici. Na ukazateli průměrná sazba úrokových aktiv se projevil navýšení úvěrů a pohledávek a navíc nestagnovala úvěrová angažovanost a

narostly pohledávky vůči úvěrovým institucím zhruba o 2,7 % a došlo i k navýšení operací s ČNB téměř o 27 %. Na ukazateli průměrná sazba úrokových pasiv se projevil růst vkladů vůči klientům, které se v průběhu roku zvýšily o 130,9 mld. Kč a ke konci roku 2009 činily 2 728,0 mld. Kč. Kromě toho se zvýšily i vklady vládních institucí. V průběhu roku 2009 byl bankovní sektor ziskový. Zisk z finanční činnosti se zvýšil o 30,4 mld. Kč a ke konci roku dosáhl hodnoty 168,4 mld. Kč. Ukazatel celkové úrokové marže zaznamenal nepatrný nárůst i přes pokles úrokových sazeb. Za tímto zvýšením stojí především operace s ostatními klienty (míněno ostatní banky a centrální banka) a pokles úrokových nákladů. Ukazatel celkové operační marže se rovněž zvýšil o více než 1 % a to především zásluhou růst zisku z poplatků a provizí, jež v předchozích dvou obdobích stagnoval. Na růst operační marže má vliv i nárůst výnosu z dividend téměř o 5,9 mld. Kč a snížení správních nákladů o 1,3 mld. Kč. Ukazatel celková neoperační marže vykázal rovněž zisk. I ukazatel celková daňová povinnost vykázal pozitivní vliv.

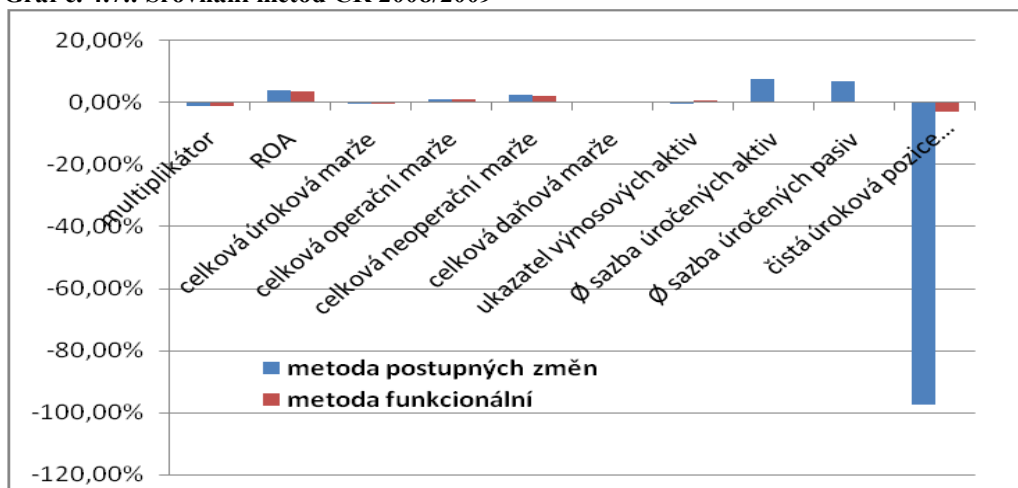
Na Slovensku dosáhla hodnota vrcholového ukazatele ROE dle tabulky č. 4.3 v roce 2008 hodnoty 9,92 % a v roce následujícím pak tato hodnota byla na úrovni 4,92 %. Slovensko zaznamenalo druhý rok propadu a naplno se projevila hospodářská krize. Došlo k přehodnocení, co ještě lze považovat za návratný úvěr, především ze strany podniků, neboť právě podniky zaznamenaly nejtěžší ztráty. Dalším problémem bylo přijetí Eura v naprosto nejméně vhodné dobu. Nejvíce negativní vliv připadá na ukazatel ROA, který je složen z celkové úrokové marže, celkové operační marže, celkové neoperační marže a celkové daňové marže. Nejvíce se tedy na ztrátě ukazatele ROA podílela celková operační marže a to výší 3,91 % a celková daňová marže výší 1,04 %. Ziskovost bankovního sektoru byla nejhorší, klesla dokonce o téměř 50 %, navíc se u některých bank objevila ve výkazech i ztráta. Ukazatel celkové úrokové marže zaznamenal propad způsobený snížením, případně nedostupností úroků z úvěrů podnikového sektoru, který mnohonásobně převýšil stagnující hodnoty úvěrů obyvatelstva. Na ukazateli celková operační marže se podepsaly ztráty způsobené nevyplacením dividend a ztrátami ze zisku poplatků a provizí, jež se omezovaly z důvodu konkurenčního boje. Na neoperační marži měla největší vliv změna struktury cenných papírů, kdy začaly převládat investice do státních dluhopisů a cenné papíry se splatností do jednoho roku. Ukazatel celkové daňové marže opět zaznamenal propad o více jak 1 %. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv byl v tomto roce nižší než ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv, což znamená, že banky měly negativní čistou úrokovou pozici. Banky se snažily posilovat svoji kapitálovou

vybavenost, ale i přes tento fakt nedokázaly postihnout ztráty. V prosinci 2009 představovaly vlastní zdroje bankovního sektoru zhruba 4,2 mld. €, a meziročně došlo k navýšení o 351,1 mil. €.

Na následujícím grafu č. 4.7 je zachyceno srovnání obou analyzovaných metod pro ČR za dané sledované období.

Graf č. 4.7.: Srovnání metod ČR 2008/2009

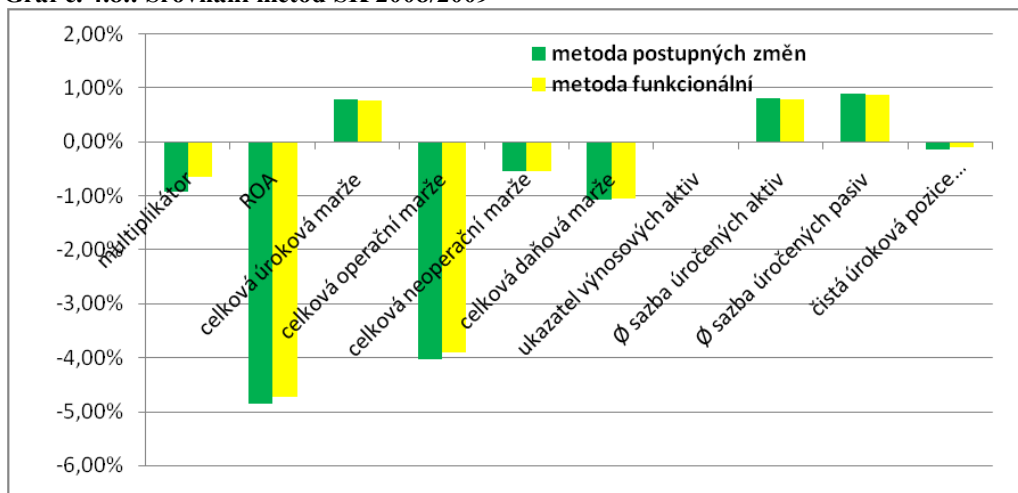

Zdroj: vlastní zpracování

Z daného grafu vyplývá, že více obě metody mají téměř shodný průběh a převládá více pozitivních odchylek, i když tyto vlivy nejsou nijak významné.

Následující graf č. 4.8 zobrazuje srovnání obou metod, tedy metody postupných změn a metody funkcionální pro období 2008/2009.

Graf č. 4.8.: Srovnání metod SK 2008/2009

Zdroj: vlastní zpracování

Jak tomu již bývá pravidlem u slovenského bankovního sektoru, výsledky dílčích vlivů jednotlivých ukazatelů mají shodný průběh ve všech úrovních pyramidového rozkladu. Převládá zde více negativních vlivů než pozitivních a navíc tyto negativní vlivy mají vyšší hodnoty.

Při porovnání obou sektorů lze říci, že lépe si v tomto období vedl bankovní sektor ČR, nejen že se mu podařilo dosáhnout vyšší hodnoty ukazatele ROE ve srovnání s předchozím rokem, navíc má i více pozitivních vlivů jednotlivých dílčích ukazatelů.

4.2.5 Dekompozice zisku 2009/2010

V posledním zkoumaném období 2009/2010 se postupovalo v případě popisu dekompozice stejně jako v letech předchozích. Rovněž se zohlednila metoda funkcionální a první popisovanou zemí je stále ČR. Výpočty jsou zachyceny v tabulce č. 4.8.

Tabulka č. 4.8.: Dekompozice zisku 2009/2010

Období	Stát- metoda	multiplika- tor	ROA	celková úr. marže	celková op. marže	celková neop. marže	celková daň. marže	uk.výno s. aktiv	Ø sazba úr. aktiv	Ø sazba úr. pasiv	čistá úr. pozice k úr. aktivům
09/010	ČR- m.p.z.	-1,17%	-1,55%	0,02%	-0,33%	-1,13%	-0,12%	-0,12%	-3,57%	-2,54%	-2,35%
09/010	ČR- m.f.	-1,07%	-1,53%	0,02%	-0,32%	-1,11%	-0,12%	0,75%	-0,22%	-0,16%	-0,13%
09/010	SK- m.p.z.	-0,43%	5,22%	3,24%	1,80%	-0,62%	0,80%	0,10%	0,18%	2,89%	0,20%
09/010	SK-m.f.	-0,69%	5,49%	3,41%	1,89%	-0,65%	0,84%	0,10%	-3,76%	7,00%	0,19%

Zdroj: vlastní zpracování

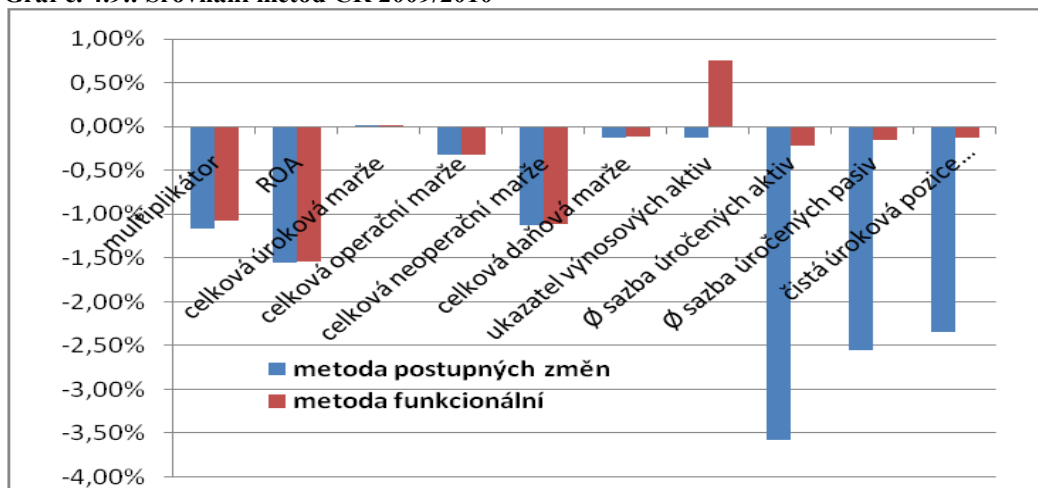
V České republice byla hodnota ukazatele ROE v roce 2009 stanovena dle tabulky č. 4.3 na úroveň 18,69 % a o rok později hodnota tohoto ukazatele klesla na úroveň 16,23 %, jde tedy o pokles 2,46 %. Největší pozitivní vliv má dílčí ukazatel výnosových aktiv a to 0,75 %. Největší negativní vliv má ukazatel ROA a to výši 1,53 %. Zisk z finanční činnosti se ve srovnání s předcházejícím rokem snížil o 11,0 mld. Kč, za rok 2010 dosáhl hodnoty 157,4 mld. Kč. Ukazatel celkové úrokové marže zaznamenal nepatrný nárůst způsobený oživením trhů, které zapříčinilo zvýšení objemu úvěrů a potažmo i úroků. Úvěry tuzemských bank klientům se zvýšily o 72,7 mld. Kč na 2 174,8 mld. Kč. Na konci roku bylo meziroční tempo růstu úvěrů vyšší než na konci roku 2009. Rovněž i nízké úrokové sazby měly vliv na ukazatel celkové úrokové marže. Ukazatel celkové operační marže zaznamenal pokles. I když je operační marže ze 74 % tvořena ziskem z poplatků a provizí, náklady spojené s poplatky a provizemi a nárůst správních nákladů plus výnosy

z dividend inkasované bankami, jež v roce 2010 klesly o 38,8 % na 5,9 mld., způsobily tento pokles. Ukazatel celkové neoperační marže zaznamenal rovněž pokles o více než 1 %. Ukazatel celkové daňové marže zaznamenal pokles z důvodu nárůstu daně z příjmu. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv je vyšší než průměrná sazba úrokových pasiv a znamená to tedy, že lze hovořit o pozitivní čisté úrokové pozici. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv zaznamenal mírný pokles. Podobně na tom byl i ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv, který se snížil z důvodu navýšení základního jmění a tím se snížil podíl k úrokovým pasivům.

Na Slovensku v roce 2009 byla hodnota vrcholového ukazatele ROE dle tabulky č. 4.3 ve výši 4,92 % a o rok později tato hodnota vzrostla na úroveň 9,45 %. Došlo tedy k pozitivnímu obratu téměř o 4,53 %. Nejvíce se na pozitivním obratu zasloužil ukazatel ROA a to výši 5,49 %, se svým dílčím ukazatelem celková úroková marže s výši 3,41 %. Negativně se projevil na vrcholový ukazatel ROE ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv. Rok 2010 se na Slovensku nesl ve znamení prudkého oživení a to snahou klientů a o refinancování starých úvěrů novými při výhodnějších podmínkách (převážně využívaly nižší úrokové sazby). Ukazatel úrokové marže zaznamenal velký nárůst způsobený především opětovným oživením trhu úvěrů pro klienty, především úvěry na bydlení a tím získanými úroky. Pozitivní vliv zaznamenala i celková operační marže a to především díky nárůstu výnosu z poplatků a provizí, který vzrostl téměř o 10 %. Negativní vliv zaznamenal ukazatel celkové neoperační marže, kdy tento pokles způsobilo navýšení ostatních nákladů a přecenění cenných papírů. Ukazatel celkové daňové marže měl pozitivní vliv. Ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv zaznamenal velké zvýšení, z důvodu dalšího nárůstu vlastních zdrojů bankovního sektoru, které ale oproti minulému období bylo nižší a to téměř o 63 %. Tomuto zvýšení nestačil konkurovat ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv. Při porovnání těchto ukazatelů lze říci, že se objeví problém s negativní čistou úrokovou pozicí.

Na následujícím grafu č. 4.9 je zachyceno srovnání metody funkcionální a metody postupných změn pro dané analyzované období 2009/2010 pro ČR.

Graf č. 4.9.: Srovnání metod ČR 2009/2010

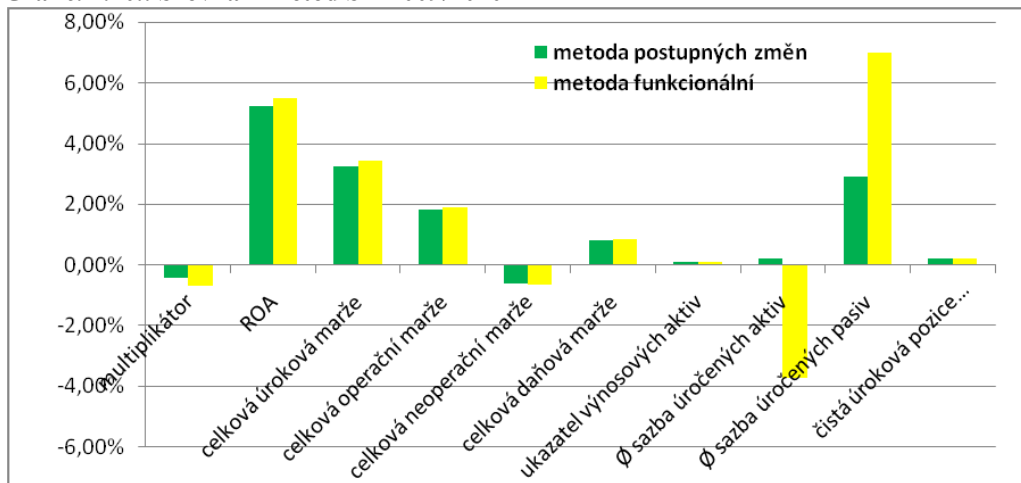

Zdroj: vlastní zpracování

Na daném grafu je vidět, že jednoznačně převládají negativní vlivy. V případě metody funkcionální jsou absolutní přírůstky vlivů nižší než u druhé použité metody postupných změn. Nejvyšší negativní odchylka je pro ukazatel ROA.

Na následujícím grafu č. 4.10 je vidět srovnání použitých metod v této diplomové práci pro zemi Slovensko.

Graf č. 4.10.: Srovnání metod SK 2009/2010

Zdroj: vlastní zpracování

Na daném grafu je vidět, že kromě ukazatele průměrné sazby úrokových aktiv, metoda postupných změn kopírovala metodu funkcionální. Jednoznačně lze určit pozitivní vliv.

Z výsledků obou států není možné jednoznačně určit, kdo si v tomto období vedl lépe. Český bankovní sektor se vyznačuje oslabením oproti předcházejícímu roku, avšak

rentabilita je vyšší než v případě slovenského bankovního sektoru. Slovenský bankovní sektor zaznamenal výrazný nárůst rentability, téměř o 50 %, avšak při porovnání s ČR je jeho hodnota stále poloviční. Protože se diplomová práce zabývá zkoumáním ziskovosti, přikládám větší váhu hodnotě dosažené rentability. Z tohoto důvodu se jeví český bankovní sektor jako lepší.

4.3 Shrnutí výsledků obou analyzovaných metod

Podkapitola 4.2 určila „vítěze“ jednotlivých zkoumaných období. Výčet toho, kdo je disponuje lepší ziskovostí, je uveden v následující tabulce č. 4.9.

Tabulka č. 4.9.: Vítěz dekompozice zisku za jednotlivá období

Období	Vítěz
2005/2006	Slovensko
2006/2007	Česká republika
2007/2008	Česká republika
2008/2009	Česká republika
2009/2010	Česká republika

Zdroj: vlastní zpracování

Z dané tabulky je zřejmé, že v oblasti ziskovosti bankovního sektoru má lepší pozici Česká republika. Slovensku velmi uškodilo přijetí Eura a rovněž i plnění podmínek Maastrichtských kritérií. České bankovníctví vedené ČNB dokázalo lépe zvládnout období hospodářské krize, a z tohoto důvodu se mi jeví jako země s lepší bankovní ziskovostí oproti slovenskému bankovnímu sektoru.

V následujících dvou tabulkách č. 4.10 a č. 4.11 jsou uvedeny výsledky dílčích vlivů jednotlivých ukazatelů obou metod za všechny období pro stát Česká republika.

Tabulka č. 4.10.: Česká republika - metoda postupných změn

Ukazatel	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí
multiplikátor	-0,41%	5	0,75%	6	0,17%	4	-1,04%	9	-1,17%	6
ROA	-2,46%	8	1,73%	4	-2,76%	8	3,92%	3	-1,55%	7
celková úroková marže	0,10%	3	1,29%	5	0,49%	3	0,11%	7	0,02%	1
celková operační marže	-0,62%	6	1,94%	3	-0,31%	5	1,08%	5	-0,33%	4
celková neoperační marže	-1,87%	7	-1,35%	8	-1,85%	7	2,43%	4	-1,13%	5
celková daňová marže	-0,08%	4	-0,16%	7	-1,09%	6	0,30%	6	-0,12%	2/3
ukazatel výnosových aktiv	23,35%	1	2,18%	2	0,88%	2	-0,09%	8	-0,12%	2/3
Ø sazba úročených aktiv	-32,94%	10	-34,31%	10	-17,51%	10	7,46%	1	-3,57%	10
Ø sazba úročených pasiv	-19,93%	9	-12,54%	9	-7,99%	9	7,09%	2	-2,54%	9
čistá úroková pozice										
vztažená na úročená aktiva	11,70%	2	16,57%	1	3,62%	1	-97,40%	10	-2,35%	8
Celkem	-23,16%		-23,90%		-26,35%		-76,14%		-12,86%	

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 4.11.: Česká republika - metoda funkcionální

Ukazatel	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí
multiplikátor	-0,35%	5	0,76%	6	0,15%	4	-1,10%	9	-1,07%	8
ROA	-2,26%	8	1,64%	5	-2,63%	9	3,81%	1	-1,53%	10
celková úroková marže	0,10%	3	1,22%	4	0,47%	3	0,11%	8	0,02%	2
celková operační marže	-0,57%	6	1,85%	3	-0,30%	5	1,05%	3	-0,32%	7
celková neoperační marže	-1,72%	7	-1,28%	8	-1,76%	8	2,36%	2	-1,11%	9
celková daňová marže	-0,07%	4	-0,15%	7	-1,04%	7	0,29%	5	-0,12%	3
ukazatel výnosových aktiv	-47,43%	10	-8,30%	10	-3,43%	10	0,64%	4	0,75%	1
Ø sazba úročených aktiv	22,88%	1	9,28%	1	2,73%	1	0,27%	6	-0,22%	6
Ø sazba úročených pasiv	13,84%	2	3,39%	2	1,25%	2	0,25%	7	-0,16%	5
čistá úroková pozice vztažená na úročená aktiva	-13,38%	9	-5,05%	9	-0,63%	6	-3,01%	10	-0,13%	4
Celkem	-28,95%		3,36%		-5,18%		4,68%		-3,91%	

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 4.10 vyplývá, že největší absolutní změna byla u ukazatele průměrné sazby úrokových pasiv, v těsném závěsu za tímto ukazatelem je ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv. V období 2005/2006 byla suma dílčích vlivů negativní 23,16 %, o rok později tato suma byla velmi podobná opět negativní 23,9 %. V období 2007/2008 byla suma dílčích vlivů odchylek rovna negativnímu 26,35 % a v dalším období pak 76,14 %. V posledním analyzovaném období tato suma dílčích vlivu byla negativní 12,86 %.

Z tabulky č. 4.11 vyplývá, že největší absolutní změna byla u ukazatele výnosových aktiv a v těsném závěsu za ním ukazatel čisté úrokové pozice vztažené na úročená aktiva. V období 2005/2006 byla suma dílčích vlivů negativní 28,95 % o rok později tato suma byla pozitivní a to 3,36 %. V období 2007/2008 byla suma dílčích vlivů odchylek rovna negativnímu 5,18 % a v dalším období pak opět pozitivní 4,68 %. V posledním analyzovaném období tato suma dílčích vlivu byla negativní a to 3,91 %. Na první pohled je zřejmé, že výsledky metodou funkcionální nemají takové výkyvy jako v případě metody postupných změn, a z tohoto důvodu v této práci preferujeme funkcionální metodu.

V následujících dvou tabulkách č. 4.12 a č. 4.13 jsou stejně jako v případě ČR uvedeny výsledky dílčích vlivů jednotlivých ukazatelů obou metod za všechny období pro Slovensko.

Tabulka č. 4.12.: Slovensko - metoda postupných změn

Ukazatel	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí
multiplikátor	0,56%	3	-1,02%	8	-0,48%	7	-0,92%	7	-0,43%	9
ROA	2,46%	2	-1,59%	9	-3,51%	10	-4,85%	10	5,22%	1
celková úroková marže	-0,40%	8/9	1,25%	1	-0,29%	4	0,79%	3	3,24%	2
celková operační marže	5,44%	1	0,59%	2	1,01%	1	-4,02%	9	1,80%	4
celková neoperační marže	-2,18%	10	-2,63%	10	-2,71%	9	-0,55%	6	-0,62%	10
celková daňová marže	-0,40%	8/9	-0,80%	7	-1,53%	8	-1,07%	8	0,80%	5
ukazatel výnosových aktiv	-0,01%	4	0,03%	6	0,17%	2	-0,02%	4	0,10%	8
Ø sazba úročených aktiv	-0,18%	7	0,50%	3	-0,37%	5	0,81%	2	0,18%	7
Ø sazba úročených pasiv	-0,14%	6	0,39%	4	-0,43%	6	0,91%	1	2,89%	3
čistá úroková pozice vztahovaná na úročená aktiva	-0,02%	5	0,16%	5	0,00%	3	-0,13%	5	0,20%	6
Celkem	5,14%		-3,12%		-8,13%		-9,06%		13,37%	

Zdroj: vlastní zpracování**Tabulka č. 4.13.: Slovensko - metoda funkcionální**

Ukazatel	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí	relev. vliv	pořadí
multiplikátor	0,60%	3	-0,93%	8	-0,38%	5	-0,64%	7	-0,69%	9
ROA	2,39%	2	-1,57%	9	-3,23%	10	-4,72%	10	5,49%	2
celková úroková marže	-0,38%	8/9	1,24%	1	-0,26%	3	0,77%	3	3,41%	3
celková operační marže	5,28%	1	0,58%	2	0,93%	1	-3,91%	9	1,89%	4
celková neoperační marže	-2,12%	10	-2,61%	10	-2,49%	9	-0,53%	6	-0,65%	8
celková daňová marže	-0,38%	8/9	-0,79%	7	-1,40%	8	-1,04%	8	0,84%	5
ukazatel výnosových aktiv	-0,01%	4	0,03%	6	-0,42%	7	-0,02%	4	0,10%	7
Ø sazba úročených aktiv	-0,17%	7	0,49%	3	-0,34%	4	0,79%	2	-3,76%	10
Ø sazba úročených pasiv	-0,13%	6	0,39%	4	-0,39%	6	0,88%	1	7,00%	1
čistá úroková pozice vztahovaná na úročená aktiva	-0,02%	5	0,17%	5	0,00%	2	-0,10%	5	0,19%	6
Celkem	5,05%		-3,00%		-7,99%		-8,53%		13,83%	

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků dané tabulky č. 4.12 – metody postupných změn vyplývá, že největší absolutní vliv zaznamenal ukazatel ROA a v těsném závěsu za ním je ukazatel celkové operační marže. V období 2005/2006 byla suma dílčích vlivů pozitivní a to 5,14 %, o rok později tato suma byla negativní a to 3,12 %. V období 2007/2008 byla suma dílčích vlivů odchylek rovna negativním 8,13 % a v dalším období pak opět negativní 9,06 %. V posledním analyzovaném období tato suma dílčích vlivů byla pozitivní a nejvyšší za celé analyzované období a to 13,37 %. Na první pohled je zřejmé, že výsledky metodou postupných změn v případě Slovenska nemají takové výkyvy jako v případě metody postupných změn v České republice.

Z výsledků tabulky č. 4.13, která zachycuje výsledky pomocí metody funkcionální, je zřejmé, že největší absolutní vliv je u ukazatele ROA a pomyslnou druhou příčku

obsadil ukazatel celkové operační marže. I v případě metody postupných změn měly právě tyto dva ukazatele největší absolutní vlivy. V období 2005/2006 byla suma dílčích vlivů pozitivní a to 5,05 %, o rok později tato suma byla negativní a to 3,00 %. V období 2007/2008 byla suma dílčích vlivů odchylek rovna negativnímu 7,99 % a v dalším období pak opět negativní 8,53 %. V posledním analyzovaném období tato suma dílčích vlivů byla pozitivní a nejvyšší za celé analyzované období a to 13,83 %. Jako tomu v případě grafů u Slovenska z podkapitoly 4.2, tak i zde je potvrdit jejich pravdivost a to tím, že lze konstatovat velkou míru shodnosti obou zkoumaných metod v případě slovenského bankovního sektoru.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo zjistit a stanovit, který ze zkoumaných bankovních sektorů vykazuje lepší ziskovost. Za zkoumané země byly vybrány Česká republika a Slovensko. Analýza byla provedena pomocí pyramidového ukazatele ROE se zaměřením na možnost využití analýzy odchylek, kdy v případě multiplikativní vazby byla použita metoda postupných změn a metoda funkcionální.

Druhá, teoretická část diplomové práce byla zaměřena na vymezení bankovního systému a centrální banky, a to zvlášť pro Českou republiku a zvlášť pro Slovensko. U obou bankovních sektorů se popisovalo jejich vymezení, historie, legislativní rámec a vlivy makroekonomických ukazatelů.

Třetí kapitola zahrnovala především vymezení rozvahy a výkazu zisku a ztráty pro obě analyzované země. Byly popsány ukazatele ziskovosti. Pozornost byla věnována i pyramidovému rozkladu ukazatele rentability vlastního kapitálu a popisu a definování analýzy odchylek. Rovněž zde bylo stanoveno, že v praktické části se bude používat v případě multiplikativní vazby metoda postupných změn a metoda funkcionální.

Stěžejní část diplomové práce představuje kapitola čtvrtá. V rámci této kapitoly se zkoumala dekompozice zisku za jednotlivá období, celkově v letech 2005 - 2010, vždy s využitím obou vybraných metod.

Při analýze byly preferovány především výsledky získané pomocí metody funkcionální, neboť tato metoda se jevila více stabilní. Obě metody však shodně poukázaly na to, že jednotliví ukazatelé měli větší absolutní vliv v případě České republiky.

V hodnocení ziskovosti bankovního sektoru dopadla lépe Česká republika, jež si vedla lépe ve čtyřech analyzovaných obdobích, a to v letech 2006 - 2010. Slovensko obstálo pouze v období zbývajícím, tedy v období 2005/2006.

Hodnota rentability českého bankovníctví se pohybovala ve sledovaném období mezi 15,63 % - 18,69 % a hodnota slovenského bankovního sektoru se pohybovala v intervalu 4,92 % - 16,60 %, je zde patrné mnohem vyšší vychýlení oproti českému bankovnímu sektoru a rovněž i dosažené hodnoty jsou nižší. V České republice měl ve sledovaném období nejvíce pozitivní vliv ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv a v těsném závěsu za ním pak ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv. Ukazatel průměrné sazby úrokových aktiv obsadil v prvních třech sledovaných období první příčku a poté klesl na šestou příčku. Ukazatel průměrné sazby úrokových pasiv se držel na druhé příčce a v posledním sledovaném období klesl na příčku pátou. Nejvíce negativně ovlivňoval

rentabilitu ukazatel výnosových aktiv, kdy tento ukazatel se držel na poslední příčce, ale v posledním sledovaném období zaznamenal obrovský vzestup.

Na Slovensku měl největší vliv na rentabilitu ukazatel operační marže, kdy se držel na prvních příčkách, vyjma předposledního sledovaného období. Nejvíce negativně ovlivnil vrcholový ukazatel a potažmo i rentabilitu ukazatel neoperační marže.

Český bankovní sektor je tedy ovlivňován nejvíce jinými dílčími ukazateli, než slovenský bankovní sektor. Rovněž zde nelze najít nějakou provázanost a souhlasnost dílčích vlivů obou analyzovaných sektorů.

Český bankovní sektor obstál v době propuknutí hospodářské krize, což dává pozitivní signál do budoucna, že by se mohl lépe vyrovnat s případnými turbulencemi finančních trhů, neboť dle předpovědi finančních odborníků se předpokládá, že v budoucnosti bude turbulencí a zvrátů na finančních trzích přibývat. Neodmyslitelnou úlohu na pozitivním vývoji ziskovosti bankovního sektoru má i Česká národní banka, která svými vhodně nastavenými nástroji správy vyvedla bankovní sektor z případných.

Slovenský bankovní sektor v analyzovaném období přijímal novou měnu – euro. Jeho přijetí se negativně projevilo na hodnocení ziskovosti jeho sektoru, neboť čistý zisk v roce 2009 klesl o polovinu oproti předchozímu období.

Domnívám se, že dalším plusem, který hovoří ve prospěch lepší ziskovosti bankovního sektoru ČR je i fakt, že na Slovensku a v ČR působí stejné bankovní domy, které ovládají převážnou část trhu – jmenovitě Komerční banka, a.s., Československá obchodní banka, a v neposlední řadě i Česká spořitelna, a. s. Na Slovensku tyto banky zaznamenaly větší problémy, než tomu bylo v případě ČR.

Seznam použité literatury

Knihy

- DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 188 s. ISBN 80-86119-58-0.
- DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2. vyd. Praha: Linde a. s., 2001. 470 s. ISBN 80-7201-310-6.
- HEFFERNAN, S. *Modern Banking*. 1. vyd. Chichester: John Wiley and Sons Ltd, 2005. 716 s. ISBN 978-0-470-09500-3.
- KAŠPAROVSKÁ, V. *Banky a komerční obchody*. 1. vyd. Kravaře: Marreal Servis, 2010. 171 s. ISBN 978-80-254-6779-4.
- KAŠPAROVSKÁ, V. a kol. *Řízení obchodních bank – vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
- KRÁL', M. *Bankovníctví a jeho produkty*. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2009. 262 s. ISBN 978-80-89401-07-9.
- MERVART, J. *České banky v kontextu světového vývoje*. 1. vyd. Praha 2: Vydavatelství Lidové noviny, 1998. 162 s. ISBN 80-7106-236-7.
- POLOUČEK, S. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
- PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.
- SEKERKA, B. *Bankovníctví*. 2.vyd. Pardubice: Tiskařské středisko Univerzita Pardubice, 2005. 115 s. ISBN 80-7194-814-4.
- REVENDA, Z. *Centrální bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2011. 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.
- REVENDA, Z a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Managemet Press, 2000. 628 s. ISBN 80-7261-031-7.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 2. vyd. Praha: GRADA, 2007. 120 s. ISBN 978-80-247-2481-2.
- VALDEZ, S. *An Introduction to Global Financial Markets*. 5. vyd. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2007. 464 s. ISBN 978-0-230-00635-5.
- ZIEGLER, K a kol. *Finanční řízení bank*. 2. vyd. Praha: Bankovní institut, 2000. 199 s. ISBN 978-80-7265-192-4.

ZMEŠKAL, Z. *Finanční modely*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2004, 236 s. ISBN 80-86119-87-4.

Internetové zdroje

ČNB [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/>.

NBS [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW: <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje>.

Citace [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW: www.euractiv.sk/.

Analyza [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW:

http://is.muni.cz/th/62767/esf_m/DP_cechova_cesko_slovensko_12_let_pote.txt.

Legislativa [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z

WWW:http://europa.eu/legislation_summaries/other/l25014_en.htm.

Finance [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW:

<http://www.finance.cz/zpravy/finance/170281/>.

Český statistický úřad [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/>.

Slovenský statistický úřad [online] c2012. [cit. 19.1.2012] Dostupný z WWW:

<http://portal.statistics.sk/>.

Ostatní zdroje

FORIŠKOVÁ D., RICHTAROVÁ D. *Využití analýzy odchylek při hodnocení ziskovosti finančních institucí*. 5. mezinárodní konference Řízení a modelování finančních rizik.

Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2010. 9 s.

Seznam zkratek a symbolů

Aj.	A jiné
CPI	Index spotřebitelských cen
Č.	Číslo
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna
ČSFR	Československá federativní republika
ČSOB	Československá obchodní banka
EMU	Evropská měnová unie
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
Kč	Koruna česká
KB	Komerční banka
Mil.	Milion
Mld.	Miliarda
Např.	Například
NBS	Národní banka Slovensko
Resp.	Respektive
Sb.	Sbírka
SK	Slovensko
Tzv.	Takzvaný
USA	Spojené státy americké

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 20. dubna 2012

.....
Petra Sittová

Seznam příloh

Příloha 1	Stav bank a poboček zahraničních bank České republiky k 31.12. 2011
Příloha 2	Stav bank a poboček zahraničních bank Slovenska k 31.12. 2011
Příloha 3	Výkazy ČR - Výkaz zisku a ztráty za rok 2005-2010
Příloha 4	Výkazy ČR - Rozvaha za rok 2005-2010
Příloha 5	Průměrné hodnoty rozvahy ČR za rok 2005-2010
Příloha 6	Výkazy SK - Výkaz zisku a ztráty za rok 2005-2010
Příloha 7	Výkazy SK - Rozvaha za rok 2005-2010
Příloha 8	Průměrné hodnoty rozvahy SK za rok 2005-2010
Příloha 9-28	Dekompozice zisku